

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
23 Decembre st. v.
4 Ianuarie st. n.

Essé in fie-care duminéca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 52.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.; pe 1/4
de an 2 fl. 73 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Daruri ce lipsese.

Be nu poți să iubesci in mine
Frumsețea, acest scump odor,
Ce, fărmecându-ne simțirea
Ne 'naltă in estaz gândirea
Spre Dumneșeul creator,
Dar, ce natura 'n ura sea
N'a vrut și mie să mi-l dea;

Și de nu poți iubi in mine
Nici spiritul ce 'n sbor sublim,
Sufletul tainic ni-l răpesc
De pe pământ, și-l rătăcesce
Prin lumi ce 'n vișe le 'ntălmim,
Dar, ce natura 'n ura sea
N'a vrut și mie să mi-l dea:

Poți însă să iubesci in mine
Amorul, darul cel mai sfânt,
Care te face 'ntr'o clipire
Să guști un véc de fericire,
Uitând de cer și de pământ,
Dar, ce natura 'n ura sea
Vai! n'a vrut ca să nu mi-l dea!

Iuliu I. Roșca.

U n v i s .

— Schiță. —

Eră o și frumoasă de tómnă. Sórele cu atâta dul-
cătă suridea lúmei întregi, ca și in șilele prime
ale lui mai.

Plecai in grădină ca să petrec supt cerul liber tim-
pul scurt ce ne mai desparte de érna grea. Să-mi de-
lectez sufletul in frumsețea tristă a tómnéi. Căci cine
scie? nu e ađi ultima și frumoasă in acésta tómnă?
Óre sórele cu surisu-i dulce nu își ie adio dela noi pe
timp îndelungat? Cine scie?!

Me aședai pe sofa de erbă care nainte cu vr'o
lună încă eră atât de vie, și acum eră veștedă, uscată
de resuflul tómnéi.

Nu sciu pentru ce simțesc așa multă simpatie pen-
tru tómnă? De și privindu-o și vécând tristețea-i pro-

fundă, me rupe o milă nespúșă! Dórá pentru că și
inima mea séménă ei?!

In giurul meu véc sburând frunđe îngălbenite...
floricéle cari astă véré erau atât de gingașe și me
salutau totdeuna cu odorul lor dulce, ađi súnť triste,
veștedite... De odată cu voi in floriau și in mima
mea florile speranței și-a iubirii dulci... dar acum și
ele súnť triste, veștede, chiar ca și voi...

Dar pentru ce plángeți, sêrmáne floricele? pentru
ce súnťeți triste? dați-mi și lacrămile vosre mie, ca să
plâng in veci durerea mea nemărginită, căci florile in-
mei mele au veștedit pentru totdeuna...

Măngăiați-ve, scumpe sórióre, căci după érna grea
va sosi pentru voi éráși primăvera binecuvénitată!

Dar cine me conturbă in liniscea-mi adăncă? Pe
frunđele uscate se aud niște pași ușori, prin crengile uscate
ale arborilor, zărese un june apropiându-se pe cărare.

Un june nalt, subțire, cu față palidă, cu doji ochi
visători, cu suris farmecător pe buze. Buclele-i brunete
de mêtasă súnť aurite de rađele sórelui. Il recunosc,
este el! Nu am putere să me aredic, să lac un pas,
să grăbesc spre a-l intimpină; să-i dic cu bucurie:
'bine ai venit!' Ci șed ca impetrită, șintind privirea-
mi tristă spre fața lui bine cunoscută, par că i-aș dice:
'Pentru ce ai venit? După atâta timp ce mai ai cu
mine?' El me înțelege. Se apropie încet de mine, apoi
imi prinde mâna rece și stringénd-o ferbinte, imi dice:
'Eu súnť, dulcea mea Florico; nu me mai cunoscéi? Eu
súnť, Sabinul teu!'

Tot me uit la el, par că nu l'aș înțelege. El după
o scurtă pausă urmeză: 'Dar nu ai nici un cuvént
pentru mine? Nu te bucuri de sosirea mea? Am lup-
tat ani întregi cu sórtea și cu dorul după tine, să-mi
câștig poziție in lume, să nu mai fie nici o pedecă in-
tre noi; și étă, când am delăturat tóte, și vin să-ți
ofer mâna și inima cu amorul seu ferbinte, când vin
să-ți dic: 'Florico, dulcea mea miresă, am venit să
depun in mânil tale fericirea și viața mea!' — tu me
primesci rece, fără un cuvént de încurajare! Florico,
dar asta e resplata suferințelor mele?'

Și eu tot stau amorțită. Auđind vocea lui dulce,
inima-mi nu vibreză, de și nu súnť in stare a-mi luá
ochii de pe fața lui. Stau rece și nu súnť capabilă să
simť nimica: iubire seu compătímire.

— Florico, nu me scóte din fire, — continuă el
cu o voce desperată, — respunde-mi măcar un
cuvént!

Stringéndu-mi tóte puterile sufletesci, scoténd un
suspin adănc, cu o voce sfășietóre începui: 'Ani lungi
au trecut la mijloc, de când m'ai părăsit, Sabine: tóťă
lúmea imi spunea, că m'ai uitat. Mult timp nu voiam

să cred, căci scii tu bine cu câtă credință, cu câtă căldură te-am iubit. Dar in cele din urmă tăcerea ta adâncă m'a convins, că lumea are dreptate. Grozave chinuri suferiam pe atunci, dar timpul e bun și sigur medic; incetul cu incetul a vindecat și rana grea a inimei mele; m'am împăcat cu sorțea și mi-am plecat fruntea cu resignație. Dar unde odată se află o inimă iubitoare, acolo ați este recelă. Iubirea mea ferbinte s'a schimbat in o indiferență! Mergi dar in lume, Sabine; fii fericit, căci in sinul meu se află numai un mormânt, mormântul fericirii mele. Te rog mergi dară, căci nu te mai pot iubi! Lasă-me să trăiesc in liniște și dălele puține ce le mai am!

Sabin se prosternă in genunchi și lacrimând imi dice: „Florico, aibi milă de mine, nu me trimite! Dacă nu voiesci să vii cu mine a trăi in fericire, lasă-me să mor lângă tine!

El își inclină capul și simțesc că lacrămile-i cad pe mâinile mele. Dar pentru ce sânt aceste lacrimi atât de reci?!

Ah! ce mi se întâmplă? Inima-mi incepe a se mișcă incet și apoi a palpită tot cu mai mare foc; internul meu reinvie; desperarea lui Sabin imi redă căldura inimei, simțesc că-l compătinesc și pe acesta cale mi se deschide inima să-l primescă érași in iubirea sa eternă.

Me aplec și-i aredic capul frumos, netedindu-i fața și ștergând lacrămile din ochii sei blândi. Fără conștiință mi se apropie buzele-mi ferbinți de fruntea lui maestosă și-i dau o sărutare, respalată pentru iubirea sa sinceră.

De odată un fior rece imi cutremură tot corpul, mirată privesc in giurul meu.

Un vânt rece scutură crengile uscate, rupend fără milă floricelele sêrmane. Nori negri acopere tot orizontul, ploua bate in picături mari; mâinile-mi sânt umede de lacrămile reci ale cerului, ér privirile-mi duióse in sêdar caută pe Sabinul meu iubit!

O voce tainică imi șoptesce: „L'ai perdut spre veci!“

Infiorată me arêdic, grăbindu-mi pașii spre locuință, și stringend mantéua cătră mine.

Doue lacrimi mari cad de pe gene pe fața-mi veștețită; er buzele-mi palide murmură incet: „A fost numai un vis!“

Georgina M.

Cinna sêu Clementța lui August.

— Tragedie in cinci acte, de Pierre Corneille. —

Actul al patrulea.

SCENA I.

August, Euforb, Polyclet, Gardieni.

August.

Nu pot crede, Euforb, lóte câte tu mi le-ai narat.

Euforb.

Dómne, povestirea énsăși pare de inspăimântat; Nici nu s'ar puté pricepe lesne-o astfel de furóre — Și gândind la ea te face ca să tremuri de horóre.

August.

Cum! mai scumpii mei prietini! cum! Cinna! ce fel! Maxim!

Ei, amêndoi, ei pe care vecinic am cătat să-i stim! Căror le-am deschis inima-mi, ei, aceia pentru care Pregătisem funcțiunea cea mai nobilă, mai mare! După ce le-am dat imperiul și puterea 'n mâna lor, Ca să me ucidă-acuma și unul și altul vor!

Maxim și-a vêdut greșela și de ea me 'nsciințeză, Semn că inima-i, levită de căință, se 'ndreptează; Dar Cinna!

Euforb.

Cinna se luptă cu turbare 'n réutăți, Nu mai bagă-acum in sémă ale vóstre bunătăți; El combate chiar și-acele sfortări ale celor-alti, Pe care-o căință dréptă le-a sădit in conjurați Și cu tóte-ale lor spaime cu regrete-amestecate, Se silesce să 'ntărescă spiritele sdruncinate.

August.

Singur îi incurajeză și el singur îi seduce! O, cel mai fără de lege care l'ar puté produce Pământul! Trădare 'n sinul unei furii ne'nblândițe! O, lovire simțitoare-a unei mâni așa iubite! Cinna, tu m'ai trădat dară! Polyclet îți dau de scire...

(Îi vorbesce la ureche.)

Polyclet.

Tóte ordinele vóstre le voui esecută, Sire.

August.

Erast să se ducă 'ndată la Maxim ce se căesce Și să-i spună ca să vină căci ertare dobândesce.

Euforb.

Dómne, căința-i fu mare pentru-a nu se pedepsi. De-abiă — plin de remușcare — din palat puté veni, Și-ai lui ochi perduți cu totul și privirea-i rătăcită, Vădiau inima-i și buza-i de suspine coplesită, El urá a sa vieță și complotul blăstemat, M'a insciințat de tóte câte eu vi le-am narat — Și poroncindu-mi la urmă să ve spun aceste tóte, Aduge: „Spune-i, Euforb, că-mi voui face eu dreptate. Că nu uit de fel aceea ce cu drept am meritat“ Apoi plin de remușcare in Tibru s'a aruncat. Apa repede și mare, nóptea fórte 'ntunecósă Au sustras sîrșitul unei vieți așa nenorocósă.

August.

A fost pré lovit de-atâtea remușcări și gânduri rele, S'a sustras, nenorocitul, dela bunurile mele; Nu e crima ce căința să o ștergă n'ar puté: Dar, de-a vrut ca să renunțe dela grațierea mea. Mergeți de 'ngrigiți de resturi; regulați să se reție Acest om care ne spuse credinciósa-i mărturie.

SCENA II.

August (singur.)

Dumneđeule, cui trebui să-mi incredintez acele Griji posomoríte-a vieții, tainele inimei mele? Reia-mi cerule puterea ce mi-o-ai incredințat, Décă, dând supuși, prin asta-mi iai amicii ce mi-ai dat, Décă-a mai marilor sórte o imparți cu-așa mēsură, Incât pentru binefaceri să n'atragă decât urá — Și décă a ta rigóre inimele lor deschide Pentru-acei pe care énsu-ți îi inspi de a-i ucide. Pentru ei nimic nu-i sigur, căci acela care póte Să le facă tóte, trebui ca să se temă de tóte.

Regăsesce-te, nu plânge de destinu-ți inimiz, Octav! Voiesci să te cruce, când lu n'ai cruțat nimic Gândesce la văi de sânge ce-ai vērsat in ori-ce timpuri;

De câte-ori inroșit-au ale Macedoniei câmpuri! Cât a vērsat bătălia lui Antoniu . . . și cât ér Alui Sext . . . și de Perusa intr'o vreme de amar, Amintesce-ți . . . amintesce-ți, după-un timp de-atăta jale,

Imaginea sângerósă a proscriptiilor tale . . . Pe când ai ajuns tu énsu-ți alor tēi cumplit caléu, Când ai ucis fără milă chiar pe epítropul teu — Și-apoi nedreptatea sórtei îndrăznesce-a acuză,

Când vezi că-ai tîi se 'narmeză pentru pedepsirea ta
Și prin esemplu tîu  nsuși conduși la a ta peire,
Violează-acele drepturi, c rora nu le-ai dat p zire.
Trădarea lor e pr  dréptă, ceriul o 'mputernicesce :
După cum ai c știgat-o, demnitatea-o p r șește —
Și dă-ți infidelul s nge infidelității lor,
Rabd  nrecunoscința ca nrecunosc tor.

Dar cum a mea judecată me 'njosesce și me c rt  !
Cinna, ce furie  re me acuză și te iert  ?
Tu, a căruia trădare me silește a reține
O putere suverană ce-i pedepsă pentru mine,
Ce criminal me trat z , f c nd  ns și a mea crimă,
Ce 'nalță spre-a slăbi  r și puterea-mi nelegitimă.
Și-acoperind atentatul cu un zel nerușinat,
Se opresce spre-a me perde fericirii istui Stat ?
Deci, p n' a-l uit  put -voiu să me las a fi constr ns !
Tu ai viețui in pace după ce m'ai face 'nvins !
Nu, nu me trdez eu  nsu-mi de-aș cuget  la ertat :
Cel ce  rt -aș  de lesne, vr  să fie ofensat ;
Să pedepsim asasinii și să prosciem complicii.

Dar cum ! totdeuna s nge și totdeuna suplicii !
Tirania-mi ostenesce și nu p te-a se opri ;
Vr nd a fi temut de d nșii, este a-i r sboinici.
Roma pentru-a mea cădere are-o hidr  roditoare :
T indu-i un cap, o mie in locul lui iau născare ;
Al conjurațiilor s nge, capetele răsturnate
Imi fac  ilele mai grele, nu mai mult asigurate.
Octav, n' ștept  sfirșitul unei lovituri fatale,
A unui Brut ; mori, sustrage-i gloria căderii tale ;
Mori, căci a trăi e-a face o zădarnică sfort are,
Dec -at ți iluștri  meni datoresc a ta perđare,
Dec  tineritul Romei se 'narmez  'n contra ta,
Dec -a hot r it chiar sórta firel vieții a-ți scurtă ;
Mori, căci e un r u pe care nu-l mai poți t m dui ;
Mori, căci trebui tot a perde, s u că numai a muri.
Vieța este puțin lucru — și din vieța acest rest
Nu voi ca să ți-l cumperi cu un preț aș  funest ;
Mori. Dar mori in strălucire cel puțin ; c t nd a stinge
Lumina gloriei tale in al ingraturului s nge —
Și jertf indu-ți, murind, ție pe-aceș laș, pe-aceș perfid,
Mulțumind a sale doruri, pedepsesci un paricid ;
Fă un chin pentru el  nsuși din propria ta peire,
F c ndu-l ca s'o priv sc , f r' să aibă mulțumire.
Dar mai bine-a lui pedepsă, să ne bucurăm de ea,
Dec  Roma ne urăște, triumf m prin ura sa.

O Romani ! o răsbunare ! o putere absolută !
Luptă riguros -a unei inime nehot rit 
Care fuge tot-odată de tot ce-aș propune vrea !
Unui nefericit rege poronciți-i voi ceva.
Cărui să urmez de-acuma ? de care să me feresc,
Dați a v str  hot r ire ca să mor s u să domnesc ! ?

SCENA III.

*August, Livia.**August.*

D mn , m'au trădat — și m na care vr  s -mi curme
Face-acuma sub desgusturi ca să-mi abată constanța.
Cinna, Cinna, tr d toriul . . .

Livia.

Euforb mi-a dat de scire,
D mn , și-am pălit de-o mie de-ori la-astă povestire ;
Inșă ascultă-vei svatul unei femei rug tore ?

August.

Vai ! de care svat mai este sufletu-mi capabil  re ?

Livia.

Severitatea ta, D mn , fără să producă mult
A făcut p n  acuma inșior tor tumult.
De-ale altora pedepse nimeni nu este timid :

Salvidien, prin cădere-i, r dicase pe Lepid,
Murena i-a luat locul, Cepion fu succesoz,
Inșă vieța lor răpită intr'un chin ingrozoz,
Nu amestecase frica cu furia lui Egnas,
In al căruia loc Cinna e acel care-a remas —
Și din rangurile josnici inimile j se 'ntre-alte,
Au vrut să se 'nobileze prin proiecte-aș  de 'nalte.
După ce 'ns dar fusese pedepsiți de lașitate,
Inc rc -asupra lui Cinna tot ce p te-o bunătate,
O clemență ; f -i pedepsa din a sa confusiune,
Caută ce-ar fi mai bine in ac sta-ocasiune.
Pedepsindu-l se r sc l  un oraș pornit spre r u,
Ertarea sa mai m resce gloria numelui teu —
Și pe-acei pe care spaima și rig rea nu-i abate,
Fi vei c știg  de sigur mai cur nd prin bunătate.

August.

Fi voi c știg  cu totul l s nd astă 'mpărăție
Contra cărei se conspiră, ce-mi atrage-a lor urgie.
Cunosc sfaturile care mi le dai, cunosc mai mult . . .
Nu me mai sf tuie, D mn , nu mai pot să te consult.

Nu mai suspină dar, Rom , după libertatea ta,
Dec  eu te-am pus in lanțuri, tot eu te voiu liberă —
Și-ți voiu da 'napoi  r Statul, după-ce l'am cucerit,
Dec t l'am luat — mai mare și cu mult mai liniscit.
De me ur esci, me urăște ca un leal inimiz,
D  me iubesci, me iubesc  fără frică de nimic :
Din totul ce-avuse Sylla din putere și mărire,
Ostenit ca el vreu numai linisce și fericire.

Livia.

Esemplu-i de multă vreme cat  să te-ademenesc ,
Dar păzesce ca contrarul contra ta să nu sbucnesc  :
Ast  mare fericire ce vieța-i conservă,
N'ar mai fi o fericire decă vecinic s'a 'ntempl .

August.

Eh bine ! decă e pr  mult pentru-a mai nădăjdui,
Dau s ngele meu celui care să-l verse-ar voi.
După o lungă furtună trebui a găsi un port —
Și eu nu văd dec t două : să fiu liniscit s u mort.

Livia.

Ce fel ! vrei să lași produsul unor munci indelungate !

August.

Dar cum ! vrei s' ștept efectul unor uri ne'ntemeiate !

Livia.

A te infuri , D mn , la ac sta-estremitate,
E mai mult o disperare dec t generositate.

August.

A iert  și a conduce pe-un nevrednic de iubire,
In loc de virtute este să-mi ar t a mea slăbire.

Livia.

Este-a te conduce singur și 'n chip vrednic a-ți alege
Cea mai nobilă virtute vrednic  de-un mare rege.

August.

Sfatul unei femei, D mn , de mi l'ai făgădui,
Ți-ai ținut cuv ntul :  t -l, tu mi l'ai istorisit.
După-at ți dușmani ce vrut-au in deșert să me in-
frunte,

Fiind două-deci de-ani rege, cunosc ori și ce virtute,
Seiu diversele lor ordini și cunosc bine ori-care
Datorie-a unui rege in aș  imprejurare :
Este lovit chiar poporul cu-un astfel de atentat —
Și chiar singura g ndire este o crimă de Stat,
O ocară ce se face pentru ț r , pentru lege,
Ce-un rege s'o pedepsescă, s u să nu mai fie rege.

Livia.

Dar crede mai puțin, D mn , in grozava-ți pasiu ne.

August.

Aibi mai puțin  slăbire, mai puțin -ambițiune.

Livia.

Nu mai trătă de rău, Dómne, un sfat ce-i folositor.

August.

Ceritul are să-mi inspire toate câte sânt dator
Să le fac. Adică: perdem vremea.

Livia.

Nu te părăsesc
Dómne, până când acesta n'oiu puté să dobândesc.

August.

A măritilor iubire te face supérătóre.

Livia.

Eu iubesc a ta persónă, nu averea trecátóre.
(Ea singură.)

Se duce. Să-l urmez însă și să-l silesc a vedé,
Că iertând își póte mai mult întări puterea sa —
Și că în sfârșit *clementa* este cel mai frumos semn,
Câte să arăte lumii un monarch vestit și demn.

SCENA IV.

Emilia, Fulvia.

Emilia.

De unde imi vine acésta bucurie! Din ce chaos
Sufletul meu făr' de mine gustă un întreg repaus!
Cesar făr' să-mi dee-alarmă pe Cinna-l însciintéază!
Peptul meu n'are suspine, ochii mei nu lacriméză,
Ca și cum ar fi să aflu de o tainică mișcare,
Căreia o să urmeze fericirea mea cea mare!
Auzit em óre bine? Fulvio, mi-ai spus-o tu?

Fulvia.

Stăruința-mi să-și iubescă vieța în sfârșit puté
Să-mi se împlinésca; dulce tratabil l'am adus eu
De-a mei face o sfórțare contra sufletului teu.
Me mândriam de-acésta énsa-mi, când de-odată Po-
lyclet,

Al vointelor lui August ordinarul interpret,
L'a înteluit . . . și de odată fără sgomot l'a luat —
Și din partea sa-l conduse la moment cătră palat.
August e tulburat fórte; pricina n'o sciu; se spune
Că mișcarea cea mai mică bănuieleá presupune;
Dar aceea-ce me 'ncurcă și aceea ce-am aflat
E, că pe Evandru astăzi doi străini l'a rădicat,
Că Euforb e la 'nchisóre, făr' a se scí pentru-ce,
Că de stăpánul seu încă se vorbește nu sciu ce:
Vré să i să bănuiescă de-o funestă disperare,
Să spune de-ape, de Tibru, ér de rest — tăcere mare.

Emilia.

Câte subiecte de frică ne îndemnă-a desperá,
Făr' ca inima mea tristă să 'ndrăsnésca-a murmurá.
La ori-ce ocaziune ceritul vré ca să ne dee
Un sentinément contrar celui care trebuie să-l iee:
O spăimă ne'ntemeiată puté a me tulburá —
Și-acum sânt nesimțitóre când trebuie-a tremurá

Ve ascult, dei mari! a vóstre bunuri care le ador
Nu pot consimți de sigur ca eu să me desonor —
Și ne 'ngăduindu-mi lacrimi, suspine, triste gândiri,
Susțineti a mea virtute în așa nenorociri.
Voi veți să mor în fine cu acest mare curaj
Care m'ia 'ndemnat a 'ncepe un așa făimos uvraj;
Voiesc și eu să mor astfel precum voi imi poronciți,
In acea pozițiune intru care me opriți.

O tu libertate-a Romei! o umbrelor neuitate!
Toate câte-am putut face am făcut din a mea parte:
Contra tiranului vostru conjurați am adunat —
Și-am cutezat mai mult póte decât imi erá iertat.
Gloria mea nu-i mai mică chiar decă-a lipsit efectul,
Decă nu i-am curmat vieța, decă nu i-am străpuns
peptul,

Dar decă tot fumegândă de-o furie generósă
Prin o nobilă perđare, pentru voi așa frumósă,
Ce 'ncurénd are să facă pré ușor de cunoscut
Némul meu și-acel scump sânge dintru care m'am
născut.

SCENA V.

Maxim, Emilia, Fulvia.

Emilia.

Dar étă te revéd, Maxim, și eu te credeam de mort.

Maxim.

Euforb a 'nșelat pe August prin acest nedrept raport
Védéndu-se 'nchis pe dènsul, descoperită urđirea,
A dis că sânt mort, dar numai spre-a-mi impedeacă
peirea.

Emilia.

Ce se đice despre Cinna.

Maxim.

Că singurul seu regret
Este de-a vedé că Cesar scíe 'ntregu-ve secret;
Insédar tágăduesce și nu vré să-l recunósca:
Evandru, spre-ai scápá vieța, fu silit să povestésca
Totul. Ordinul lui August este să ve aresteze.

Emilia.

Cel ce l'a primit întârđie ca să i-l esecuteze
Sânt gata-a-l urmă pe dată și-ostenită-a-l așteptá.

Maxim.

Dènsul v'așteptá la mine.

Emilia.

La tine?

Maxim.

Fiind că vré
Ca să ve surprindă: ceritul ingrisesce pentru voi,
Este-un conjurat de-ai noștri, care va fugi cu noi.
Să ne folosim de-ocazié până nu ne-or urmări,
Avem pe țerm o corabie și cu ea putem porni.

Emilia.

Me cunoseci tu bine, Maxim? Scii tu óre cine-s eu?

Maxim.

Da, și tot ce-aș puté face fac pentru amicul meu —
Și cutez ca să asigur de nefericiri astfel
Cea mai mândră jumétate care remâne din el.
Să ne conservăm, Emilio, și-acea đi s'o așteptăm,
Când după-a noastră 'nturnare să putem să-l resbunăm

Emilia.

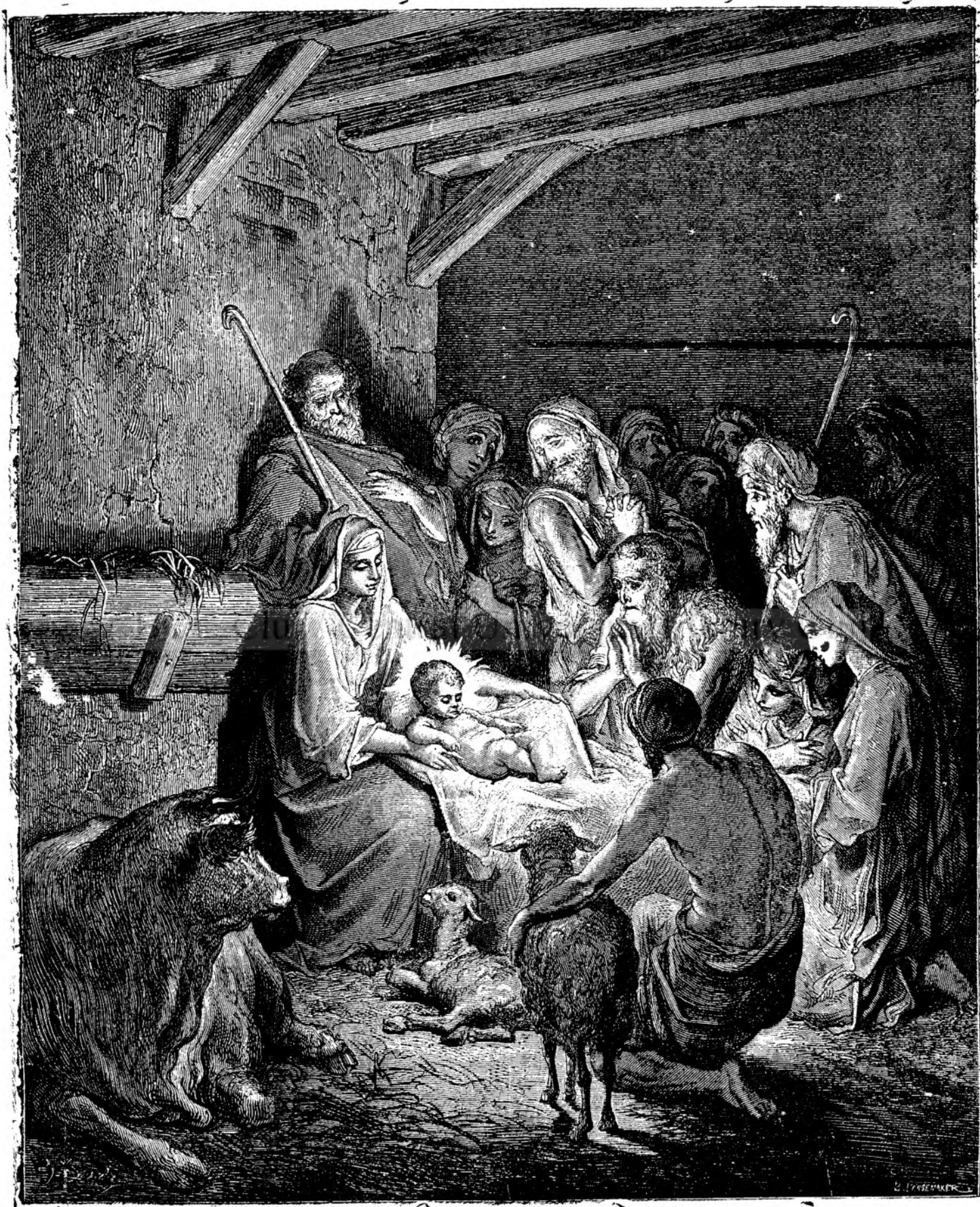
Cinna este din aceia ce trebuie-a-i urmări,
Care neresbunat trebui, spre-a nu-i supraviețui;
Cel ce după-a lui perđare mai aspirá-a se salvá
E nedemn de-o đi pe care se silește-a și-o păstrá.

Maxim.

Care disperare órbă ve duce la-așa furie?
O dei! câtă slăbiciune într'un pept plin de tãrie!
O inimă generósă să lupte-atât de puțin —
Și să póta-a o abate cel dintâi tiran destin!
Rechemați, rechemați érá virtutea-ve la sublim,
Deschideți în fine ochii, recunósceți pe Maxim:
Este-un al doile Cinna acel ce 'ntr'ènsul vedeți,
Ceritul ve inapoesce pe iubitul ce-l perdeți —
Și, fiind că tot un suflet este 'n pepturile noastre,
Iubiți în acest prietin cauza flacării vóstre.
Cu aceeași infocare el va scí a ve iubi,
Incât . . .

Emilia.

Cutezi a me iubi și nu cutezi a muri!

Nascerea lui Cristos.

Tu cei cam pré mult prin asta, la pré multe lucruri
tinđi :

Fă-te cel puțin mai vrednic pentru ceea ce preținđi —
Și nu mai fugi ca lașul de o mörte gloriösă,
Séu nu-mi oferí inima-ți, ce-o arăți atât de jösă ;
Fă să pot privi virtutea și sufletul teu perfect :
Neputendu-ți da iubire, cel puțin să te regret ;
Arată-ți a ta vigóre de Roman in vremuri grele,
Merită cel puțin lacrimi in lipsa iubirii mele.
Cum ! decă-a ta prietinie se 'ngrigesce de Cinna,
Cređi tu c'acésta consistă 'n a flată metresa sa ?
Află, află dola mine tóte câte datoresci —
Și dá-mi mie un esemplu, séu urméză să-l primesci.

Maxim.

Durerea vóstră cea dréptă este pré impetuösă.

Emilia.

A ta, in a ta favóre, este pré ingeniösă.
Tu-mi vorbesci chiar de pe-acuma de-o întórcere ferice
Și 'n desplăcerile tale de iubire-ai vré a-mi dice.

Maxim.

Ást amor pe când se nasce este totuși nesfirșit ;
Este 'n voi amantul vostru, este-amicul meu iubit —
Și de aceeași ardóre de care fu 'mbrătoșat . . .

Emilia.

Maxim, sânt deja pré multe pentru un om înțelept.
Perderea-mi m'a surprins numai, insé nu m'a tulburat,
Nobila mea disperare ochii nu mi i-a legat,
Virtutea mea — tot aceeași vecinic — făr' a se miscă
Lucrúză — și privesc multe, multe fără voia mea.

Maxim.

Cum ! pentru vre-o viclenie v'aș puté eu fi suspect ?

Emilia.

Da, da, ești, fiind că 'n fine doresci ca să ți-o spun
drept.

Ordinele fugii nóstre sânt cu totul preparate
Spre-a nu te bănuí, Maxim, de vre-o lașitate ;
Đeii chiar făceau prin asta un adevérat miracol,
Decă și fără de tine rădicau ori ce obstacol.
Așá dar fugi făr' de mine ; de iubirea ta n'ascult.

Maxim.

Ah ! imi diceți mult prin asta.

Emilia.

Eu gândesc áncă mai mult.
Totuși nu socotí póte că strălucesc prin injurii,
Insé nici nu sperá mai mult că mi-i orbí cu sperjuria.
In loc să-mi bănuiesci mie că te aș nedreptăți,
Vino, vin' de mori cu mine pentru a te 'ndreptăți !

Maxim.

Să trăiesci, frumösă Emilie, și permite ca un sclav . . .

Emilia.

Nu te mai ascult nimica, decăt față cu Octav.
Haidem, Fulvio, să mergem !

SCENA VI.

Maxim (singur.)

Desnădăjdiiuit, confus
Și vrednic decă se póte de un mult mai crud refus,
Ce hotăresci acum, Maxim ? Care-i pedépsa pe care
O prepară-a ta virtute pentru lașa ta 'ncercare ?
Nici un vis de-acum nu trebui ca să te mai lingușescă,
Murind Emilia face cu totul să strălucescă.
Pe-acel eșafod ferice sigur va desfășurá
Mörtea ei a sa virtute, ca și infamia ta.
Ea murind nevinovată, lasá la posteritate
Amintirea blăstěmată de neděmna-ți lașitate,

Aceeași đí de vėduse cu o 'nșelătóre-adresă,
Vrėnd a-ți vinde suveranul, amicul și-a ta metresă.
Fără ca atâte drepturi tóte 'ntr'o đí violate,
Doi amanți, doue viețe crudului sacrificate
Să-ți lase vre-un fruct in urmă, decăt furie, rușine,
Pe care-o căință vană le aprinde-acum in tine.
Euforb, étă rezultatul sfatului de mișelie ;
Dar ce pot așteptá 'n fine dela cei asemeni ție ?
Totdeuna libertinul este-o slugă ticălösă,
Căci de și se schimbă 'n stare, inima-i este tot jösă —
Și a ta fiindu-mi áncă servilă, in libertate
N'a putut să-și ia o rađă chiar — de generositate,
A-mi rădicá o putere — prin consiliile tale —
Pré nedreptă, ce mánjesce onórea nacerii mele ;
Inima mea-ți resistase și-a consimțit pe nevrute —
Și acum înșelăciunea-ți a mánjit a ei virtute.
Me custá a mea vieță, gloria pe care-o perd
Și mi s'a cuvenit tóte, pentru că-am vrut să te cred.
Insé đeii vor permite urelor mele ferbinți
Să te sacrific pe datá privirii a doi iubiți
Și cutez ca să m'asigur, căci cu tótă a mea crimă
Săngele meu să servescă de o curată victimă,
Decă intru al teu brațu-mi pe dreptate iritat,
Póte ca să spele crima de a te fi ascultat.

(*Sfírșitul actului al patrúlea.*)

Ioan N. Roman.

Lemnul-Domnului.

— Din Botanica populară română. —

Lemnul-Domnului, numit altmintrelea și *Lemnuș* ¹⁾
lat. *Artemisia Abrotanum*, l. germ. *Eberreis*,
Eberraute, e o plantă pe care românele o întrebuint-
țéză atât la lécuri, cât și la farmice. De aceea nu e
mai nici o casă románescă, mai ales unde sânt fete
mari, la care să nu se afle acésta plantă mirositóre.

Lemnul-Domnului, după spusa româncelor din Fră-
tăuții-vechi, e de doue feluri și anume: *Lemnul-Dom-
nului-moldovenesc*, care e la frunđe mărunțel și creț și
mirösă fórté frumos, și *Lemnul-Domnului-nemțesc*, care
e mai nalt și mai măscățel la frunđe, dar care n'are
nici o mirosnă și nici nu se întrebuinteză spre vre-un
léc óre-și care.

Lemnul-Domnului-moldovenesc e bun de durere de
dintți, de durere de ochi, de Cel-perit și de plėsnă.

Decă cineva are durere de dintți séu de mésele, ie
mai multe rămurele de *Lemnul-Domnului*, le pune in-
tr'o ulcică cu apă curată la foc să fiérbă, și după ce
au fiert de-ajuns ie puțină zamă de-acésta și-o ține in
gură. Se 'nțelege de sine că zama inainte de-a o luá
in gură trebuie mai întéiu să se recorėscă puțin. Și cum
face acésta, se dice că celui bolnav indată îi trece du-
rerea de dintți.²⁾

Decă cineva are durere de ochi, care o capėtă mai
cu sémă atunci, când a avut mai nainte fórté mare du-
rere de cap, se vindecă in următóriul mod : ie mai
multe frunđișóre de Lemnul-Domnului și le uscă bine.
După aceea le piséză mărunțel ca *tabacul*. Apoi face
doue turtițe de cérá curată de casă, nici odată insé
cumpérată din tėrg de pe la Jidovi. Turtițele acestea,
cari au mărimea unui *pușor* (10 cr. v. a.) le presurá
cu pulberea cea de Lemnul-Domnului și séra, când se
culcă, le pune pe gėna ochiului ce-l dóre și așá le lasá
apoi peste tótă nóptea, căci ele au puterea de-a scóte

¹⁾ Dr. D. Brăndză : Prodomul flórei románe, Bucuresci
1879—1883 p. 278.

²⁾ Dict. de Z. Igaátóiei din Frătăuții-vechi.

totă durerea din ochi. Era după ce ieseă totă durerea pe gēnă, unge gēna cu o peniță cu *miere stridie*. După acesta prăjeseă fārină de *pāpușoiu* și invēlindu-o intr'o petecuță de *In*, o pune asemenea la ochi. In chipul aceasta apoi se vindecă totă durerea.³⁾

In contra *Celui-perit* intrebuițeză romāncele Lemnul-Domnului in mai multe feliiuri și anume:

Unele uscă frunzele sale bine, apoi le frēcă in palme, până ce se fac ca *fānina*, și fānina acēsta o presurā pe *Cel-perit*, sēu amestecă fānina acēsta cu *gros-cior*, adeca cu smāntānă dulce și apoi cu acēsta unge pe *Cel-perit*.⁴⁾ Altele, după ce-l usucă bine și-l frēcă māruntel, până ce se face ca fānina, il dau celui ce are *Cel-perit* ca să-l tragă pe nas ca *tabacul*, sēu pun mai multe rāmurele intr'o olă nouă cu apă nencepută la foc ca să fiērbă și cu cea mai mare parte din zama acēsta se lau cei ce au *Cel-perit* pe cap, ēră o parte mai mică o beu.⁵⁾

Când fac băieții cei mici *plesne* sing. *plesnă* (germ. Mundfāuile) femeile sciutōre ieu frunze de Lemnul-Domnului și, după ce o uscă puțin, o frēcă in palme până ce se face *fānind*. Apoi o cern prin o siță dēsă, o amestecă cu o țirucă de miere, și după tōte acestea ieu o linguriță de amestecătură de acēsta, mōie capētul unei cođi intr'ēnsa și cu cōda ung apoi limba, buzele și ginginele băieților, cari au plesne, și cum fac acēsta se dice că indată le trece.⁶⁾

Cu rāmurele de Lemnul-Domnului indātinēză romāncele din Bucovina āncă și de-a impēnā ulcelele, stecelē și cofițele ce le dau ele in *Sāmbēta-Moșilor* de sufletul celor repāusați.

In fine Lemnul-Domnului se intrebuițeză și la o samă de farmece. Acēsta se pōte fōrte lesne cunōsece și din urmātōrea doinā populară din Transilvania:

De dorul badei Ilie
Me usuc ca frunza 'n vīc,
De dorul lui Nicolae
Me usuc ca *bozu*-n paie;
De dorul Ionului
Purtai Lemnul-Domnului,
Il purtai și se uscă
Și-l pusei la revenēlă,
Dōr se 'ntōrce badea ēră.⁷⁾

S. FI. Marian.

Și tu mi-ai scris . . .

Și tu mi-ai scris: „Așă de multe
Ț-oi spune, când ne-om intālni;
De-a mele doruri, simțēmintē,
Un vēc să-ți scriu, n'aș mai sfirși“.

Și dup-o lungă despārțire,
In fine ērāși ne-am vēđut;
Dar ca să stām noi față 'n față
Așă de rece — n'am cređut.

Cu inimile amorțite
De ură sēu de drag, nu sciū,
Am stat așă — in liniscire,
Cu graiul mort — și gāndul viu.

Lucreția Suciu.

Bibliografie.

Higiēna populară, cu privire la sāteanul romān. Invēțături practice pentru preoți, invēțătōri, seminare, școle normale, licee etc. cu figuri in text de dr. G. Vuia, medic la bāile din Mehadia și profesor de igienă la institutul teologic-pedagogic din Arad. 1884. 8° mic, 120 p.

Electro-homeopatia. Medicina poporului. Sistemul Mattei. De dr. A. Popovici, Balneolog dela bāile dela Mehadia. Bucuresci 1884. 8° mic, 88 p.

III.

Hōtel dela Rosa, aprōpe de calea ferată in Riola invecinată cu Bologna sub conducerea dnei Schmidt și sub innaltul protectorat al contelui Cesare Mattei. Așă sună titlul celui cuib, unde se fabricheză Electro-homeopatia, să-i đic pe scurt E. H., adeca medicamentele, cărțile, jurnalele cu anoncelē de E. H. și se primesc aci pațiēți cu mulți și cu puțin (??) bani, și apoi se cāștigă ucenici in tōte țērile, care să facă pe omenime a crede că acēsta metodă, sciință nouă, intr'adevēr are ceva miraculos in sine.

Pentru Ungaria vēd că s'au cāștigat doi ēnși, un biet profesor de gimnasiu din Sabaria (Claudia-Augusta, Szombathely), care se plānge đicēnd: „durere! că cât tine Ungaria nu s'a aflat nici un medic a fi in cređutul contelui Mattei“, și — spre māngāierea acestui profesor — și pe dl balneolog Popovici.

Dl Popovici, ca om fōrte precaut, retace cu totul impregiurările aci amintite, pe care le-am aflat in cārțica numitului profesor, ca să dea intregēi machinațiuni un colorit sciințific, ne spune că contele Mattei a ținut secret medicamentele sale, și că i-a fost tēmă să ia secretul cu sine in grōpă, și că spre a putē evita acest pericul s'a făcut o societate de medici (de brāncha dsale, nu ??), chemisti, specialisti și că a reușit a descoperi medicamentele lui Mattei și āncă mai altele, cārora li s'a dat numele de medicamente ale stelei! ? etc. Aci scrie că lui Mattei i-a fost tēmă să ia secretul cu sine in grōpă, aci ēr că o societate de savanți a fost așă norocōsă de a descoperi secretul și a mai inventā medicamentele stelei. Őre pentru cine? Cred că pentru cei ce șed in taină, sēu cum đic muierile nōstre „cei ce șed uitāndu-se cu ghinții la stele“. Poporul nostru își are frumosul seu mit despre stele, dar acela a intrat pe altă cale in cređința sa; nu cred deci să pōtā prinde rādēcini apucătura cu medicamentele stelei, luānd in considerare că sūntem in secul al XIX.

Apoi, oh! ce mai idei scrintite se aflā prin cartea, care se numesce „Medicina și tāmāduirea poporului“. Dēcā un școlar care numai cât de puțin a prins a invēță sciințele naturali-fisice ar cutezā să đicā cārtrā invēțătorul seu că electricitatea e o fluiditate verde, galbēnă, roșie, vēnetă, indată ar fi trimis acasā la tatā-so, ca mai bine să pāzēsćă oile, de cât să vorbēsćă astfel de verđi-uscate; ēr E. H. pe acēsta electricitate liquidā verde, galbēnă etc. e basatā de o parte și pe homeopatie de altă parte!

Despre homeopatie am vorbit și in alt loc al colōnelor acēstei foi. Aci mai vreu să amintesc o definiare fōrte nimeritā a homeopatiei. Ca să aveți o idee, dōmnelor, despre aceea ce este homeopatia, luați o lingurā de cafea bunā, o tornați intr'un șofeiu cu apă, luați apoi din micstura acēsta o lingurā și o tornați in alt șofeiu cu apă și in fine luați din al doilea șofeiu o lingurā și o tornați in al treile șofeiu cu apă și veți ave o cafea preparată in „a treia diluțiune“ a homeopatiilor. Acum veți pricepe ce este E. H., adeca o meste-cătură de absurdā electricitate roșie, verde etc. și de diluțiuni homeopaticē, dar botezate cu nume noi ca an-

³⁾ Dict. de M. Moloci din Calafindesci.

⁴⁾ Dict. de Z. Ignātōiei din Frātāuții-vechi.

⁵⁾ Dict. de Z. Tūniac din Crasna.

⁶⁾ Dict. de Alesandra Ivānuță din Frātāuții-vechi.

⁷⁾ Anastasia Leonescu: Doine popularē de lāngā Surul in Transilvania, publ. in „Familia“ an. VIII. Pesta 1872 p. 139.

tiscrofoloso, anticanceroso, antiangioitico și mai sciu eu ce Dómne păzesce.

De altmintrelea ele nu sînt multe la numer, le-ai uté numera pe degete și totuși se dice că sînt in stare a vindeca tóte bólele din lume. decă se aplică pe la inceputul bólei, pánă nici nu s'a apucat bóla de corp, dice dl Popovici; dar dl profesor din Sabaria serie că el 18 ani a suferit cu stomacul seu și cu E. H. de odată a incetat tóte relele. De nu m'aș teme de impu-tarea că fac asemănări dure, aș trage o paralelă între stomac și — să rischez — și între un vas de vin, in care numai pánă atunci se tot forméză crustă de tar-tar pe dogi pánă este vin in el, cum punem apă ori altă fluiditate, încetă așă dicénd ruginirea. Așă pôte să fie incetat numitul profesor, începénd a se servi cu E. H.) a-și aduce stomacul in contact cu materii ce nu i-au făcut bine in decurs de 18 a. Cine cunósce stomacul și procesele din lăuntru lui, nu va dubită că bobítele E. H. sînt pentru densusul ca un strop in mare.

Ne întăresce in acésta credință și mai tare o es-perință a E. H.-lor in privința bobíteilor lor, și aceea este că o pisică ori un căne nu simte nimic nici când au vîrit in el 10,000 de bobíte de ale lor, așă și la bóla omului, decă s'au dat una in loc de alta nici nu strică nici nu folosesc! ? Apoi după acestea nu sciu ce să mai credem de sciința lor a nouă.

Și sêrmaneale femei, care ajung pe mánă lor, tóte capétă medicamentul anticanceroso ! Așă dară ei in tóte femeile véd morbul canceros (rac). Mi-i grétă a mai vorbí despre doftoriele contelui Cesare Mattei, fie des-tulă acésta spicuire și numai despre cele ce scrie dl Popovici dela sine in prefata cărții sale vreu să me mai întrețin puțintel cu dsa.

Ací aș puté vorbí despre multe, dar me restring numai la trei puncte.

1. Dl Popovici își incepe cartea cu cuvintele ur-mătóre : „După o esperință de 22 de ani și cu medi-camentele ce noua sciință ne pune acum la dispozițiune, am ajuns la deplina convingere că, după un óre-care sistem fórté ușor de înțeles, fie-care ființă cu mintea sánětósă, pôte fi medicul corpului seu, in ori-ce cascade bóla“. Eu cătră acésta adaug, că pe basa ce dl Po-povici dice, fie-care ființă cu mintea sánětósă așléptă dela dsa, care cum dice vré să fie cât se pôte mai fo-lositor omenirii, ca de aici nainte să-și sisteze consul-tațiunile, cari in genere răpesc multe parale dela sufe-rinđi, și numai câte un leu să primescă dela fie-care suferind pentru ca să-i dea cărticica prin care „fie-care ființă cu mintea sánětósă pôte fi medicul corpu-lui seu“.

2. Cutéză dl Popovici a cărți și asupra unelor dis-cipline speciale ale medicinei și aduce și unele exemple. El dice : „In ajutorul medicinei mai vine și chirurgia, care prin durerósele sale operațiuni esceléză ca un a-devérat geniú; și de multe ori aceste operațiuni sînt mai înfiorătóre de cât însăși bóla“. Da, conștă că ope-rațiunile chirurgice sînt dureróse, in cît e stă in mintea mortii séu a durerii, acela mai înțeleg și pe cea din urmă. Imi este viu in memorie casul unei femei care a avut nefericirea să-și frángă piciorul in un mod fórté periculos pentru viața sa; ne remase numai speranța că o operațiune grabnică îl pôte mântui și grație chir-urgiei conservative — in acest cas executorului ope-ratorului Rădulescu — fratele meu e încă in viață și cred că se va puté folosi destul de bine și de acel picior din care lipsesc bucăți de óse. Aș întrebă pe dl E. Homeopat, câte bobíte putea să mântuescă pe frate-meu de operațiunea chirurgică, ba ce-i mai mult de mórte?

Despre cestiuni oculistice încă este vorbă in pre-fața de care tractez. Se dice : „In loc de a curarisi o

mică pată in ochi, sciința veche lasă să se cócă lința (cataracta) o operéză și cataracta erăși se forméză“, așă și despre fistulă. Intreb pe E. Homeopați avut-au ei vr'odată in mánă oftalmoscopul (oglinđa pentru ochi), cu care se pôte cunósce cataracta începătóre, pe care ei cu bobíte date in stomac cred că o fac să dispară ca și când ai suflă-o din loc. Combinațiunile mele, scóse din cinci mii de operațiuni cari au obvenit in ultimii 10 ani la clinica oculistică din Budapesta, au dovedit că 2—3 ani este numerul diametral al timpului in care se cóce după regulă cataracta; insé scrutările chemice ale altora au arétat că cataracta cu mult mai nainte incepe a se face de cât ce am puté noi cunósce că și a luat inceputul. De exemplu la un om de 60 de ani care are cataractă matură nu numai nainte de 2—3 ani, când s'a vėđut inceperea ei cu oftalmoscopul, ci cam la al 40 an al vieții lui i-a fost decisă sórtea că are să suferé de cataracta. Acum cum vreu dñii E. H. să vindece bóla la inceput pánă nici n'a apucat bine a se formă, când nici ei nici pacientul nici că viséză de ce se petrece in ochiu. Ací fie destulă numai acésta reflexiune din partea unei discipline, care pôte să ser-vescă de model tuturor celorlalte, fiind așă limpede ca sórele.

3. După dl Popovici sciința veche medicală pen-tru care omenimea și-a bătut capul in decurs de 2000 de ani nu e așă limpede, sigurá și înțeleptă ca E. H. care ieri alaltă ieri plesni prin mintea esaltată a unuia, ce se uită cu dinții la stele. Ce minuni a descoperit Edison prin electricitate, își va fi cugetat dl Mattei, deci a cugetat că află spiritele preparate a fi ca electrisate prin E. H. a sa și a se lăsă de sciința de 2000 ani, care după dl Popovici et consortes se légănă in un chaos, incurcături, volnicii și contradiceri in sistemuri și metoduri.

Auđind acestea din gura unui medic practic, nu-mi vine a crede că respectivul să fie trecut prin gre-lele studii de sciințe naturale, prin anatomie, chemie fiziologie, patologie și tóte celelalte; séu decă a și trecut prin ele, numai ca cănele prin apă a trecut, de nici nu cunósce folosul acestor sciințe. Au dóră este cu puțință ca acela care și-a sacrat tótă viața pentru a invetá pe om nu numai din cap pánă la picióre, ci a-i cunósce și cea mai mică pârțicea, celulă, pe care ochiul liber nu mai e in stare a o deslini, este cu pu-tință ca acest om cu invetătură solidă să scie mai réu vindeca, de cât acela care nici nu amirósă cătră acésta sciință căștigată cu multe sudori? Da, și eu me in-drept cătră Dumneđu, ca dl Popovici și dic că el și făptura sa, intréga natură pôte vindeca tóte bólele, dar decă după el este cineva cărui încă să-i fie dată a vindeca, apoi aceia sînt medicii cu sciințe solide.

Fără voie me estinsei așă pe larg și me inverșu-nai de atari principii, pe care pôte că nici dl Popovici nu le-a luat așă de serios. Am auđit că decă unii me-dici de ai noștri cu bun nume s'au încercat a combate făcătura din cestiune a dlui Popovici, apoi dsa a ris împreună cu dênșii despre ea. E bine, numai să nu fie risul pe conta confrăților noștri! Să lăsăm pe cei ne pricepuți să trăiescă cu mofluri homeopatice așă de subțiate (măcar in a 3-a diluțiune!) și noi să ne revo-luționăm in memorie cuvintele acestea : „Să se ferescă tot mult de și da banii pe doctorii publicate prin gazete și recomandate cu mare laudă și spriginite de o mul-țime de atestate — de regulă cumpérate . . . Acelea mijloce sînt labrate ce aparțin industriei libere, și ori-cr . . . le labrice și să le vindă, fără a fi con-trolat . . .“.

Dr. George Crănicean.

Ađi mie, mâne ție!

— Scenă dela Crăciun. —

I.

Se petrece în un oraș din provincie.

În o casă din o stradă neînsemnată, unde locuiesc omenii mai săraci în avuție, dar pentru aceea — poate — mai bogați în virtuți și fapte bune, ca mulți din cei ce se jocă numai cu averea — câștigată prin moștenire, seu culesă din vânt — locuiau 2 familii.

Familia de ici eră legată prin credință aprópe de o jumătate de véc și membrii ei s'ar fi putut pregăti în bună voie pentru sêrbarea „nunții de aur”. În familia de dincolo încă nu se împlinise anul, de când dragălașul Hymen își desvêlise flamura legăturii conjugale și de când mirii împreunați mână cu mână ascultau din gura popii un puternic „Isaia dântuiesce”. Ici se și arêtau neputințele bêtrânesci, grigi și alte rele, cari vin pe neștiute, vin și nechiemate, încât numai ce ne tređim cu ele, când nici nu cugetăm; colea totul eră în flóre.

Bêtrâna cu peri arginții a croitorului odinióră tiner, cu stare bunisóră și sântos, zăcea de multe luni în pat, fără ca ea ênsăși să scie — că, ce-i lipsește, ce bôlá are. Eră adeva și nu pré eră bolnavă.

Din contra — Augusta sêmênă cu un bujor. Tineră, frumoasă, în deplină sântate, la acestea mai compută frumosul câștig ce-i aducea cruțătorul bărbătel în tótă luna acasă — din care bărbat și femee, ba încă și un al trilea s'ar fi putut nutri omenesce — Augusta se simțea indestulită și fericită, póte. Hm! Frumóse vorbe sânt: fericirea și indestulirea, mai ales — când se nărăvesc una cu alta!

În una însă totuș se uniau. Ambele părechi erau *lipsite de copii*. Adeva, nici că se uniau. Bêtrânii de ici nu puteau dice, că: nu au avut parte de prunci. A cresce 5 junișani, a-i purtá la școlá și a-i îmbracă cu viincios — ău! nu-i glumă. Dêcă acuma nu mai eră nici unul în giurul lor, vina nu o purtau ei. Pe rënd, unul după altul pârăsiră vatra părințescă, ca să se ducă — să vêđă lume străină. Ș-apoi sórtea a rënduit, ca să li se scurteze din ăile și — spre durerea părinților — să móră în străinătate, departe de tatá și de mamă.

Vasilie cel mai tiner dintre prunci, care le-a mai rêmás întreg și cu viêtă, fu slobozit de calfă și — după ce trecu peste anii de cătânie — îl apucă și pe el gândul, de a se duce 'n vandră. Lacrămile și suspinele mamei nu-l putură induplecă, să rêmâie acasă; căci dorul — de a se perfecționá în arta măestriei sale, de a face școlá prin orașele cele mari a le lumii și apoi de a se întorce acasă cu cunoșcințe mai temeinice și folositoare — îl indemnă, să plece și să plece cât mai curënd.

Și a și plecat Vasilie. A plecat cu sfaturile tatăseu, nu însă și cu lacrămile mamei sale. Iubitorii sei părinți rêmásêră cu mângâierea, că nu va sta multă vreme departe de casă, că se va întorce peste puțin timp — om deplin, cu cunoșcințe, cu bani strinși — și cu indestulirea, că le-a mai rêmás un sprigin pentru anii bêtrânețelor.

Din când în când mai primiau bêtrânii câte-o veste dela iubitul lor fiu și atunci nu se bucurau întrú atâta de đecerii și cincerii din scrisóre, ca de scirea, că Vasilie al lor e sântos și că-i merge bine.

Dară acuma trecură o lună, doue . . . trecu și o jumătate de an, fără ca la adresa bêtrânului croitor să mai sosêscă vr'o scrisóre, ér dorul, gróza și grigea părinților crescea precum treceau și ăilele.

— Mě tem, moșule! — dice baba într'o diminêță, — tare mě tem, să nu i se fi 'ntêmplat ceva și lui Va-

sile. Dómne apêră și feresce, dar tăcerea lui nu-i sêmnn bun!

Baba nu-și mai putu ascunde suspinul, moșul însă tăcu, nu đise nimic, dar coseă cu atât mai iute — ca și când ar voi să-și dovedêscă durerea cea mare, care-i cuprinse de-odată sufletul. Că și mai putea face?!

* * *

Vremea însă tace și trece și cu ea și lucrurile se mai schimbă. Copilul cresce june, perii cei cărunți în capul bêtrânului se tot înmulțesc; ér sórele apune mii de cu vreme érna ca în ăilele de vêră.

În viêtă bêtrânilor de asemenea se schimbă mult. Nici că se mai indoiau acuma de mó-tea iubitelui lor fiu. În una din ăile bêtrânul luă la mînă ac și așa și-și împodobí pëlêria cu flor negru, ér bêtrâna din ăi în ăi se sculă tot mai rar din pat.

— Nu sciu, cum se 'ntêmplă, moșule! picioréle nu vreau să me mai pórté, ochii mi se întunecă cu desêvêrsire. Se vede, că vine vremea să me duc, să me duc dela tine — moșule. Imi pare rêu, totđeana mi-a plăcut să fiu cu tine; dar dela Dđeu e lăsat, ca — unde sânt copiii — acolo să fie și mama!

— Eu încă nu sciu, ce-o mai fi cu noi. Simțesc, că nu mai nimeresc ața prin urechile acului. Ș-apoi chiria ceea me bagă 'n bôlá. Domnul căsii nu pré așteptă și eu abia mai câștig ceva . . . E mare perderea noastră cu copiii, dar érăși caut să me 'ntorc și să đic: „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat!”

Membrii familiei de dincolo de asemenea trăiau încă tot singuri singurei, dar vremea voiá să mai schimbe și aici lucrurile. Augusta se porní grea, mai pe românesce: eră în stare binecuvântată. Cum roșiea și cum se mai bucurá nevêsta cea frumoasă în totđeana, când se uitá la faștile și scutecele, pe cari ênsăși le-a făcut fără scirea bărbatului și pe cari — cu ajutorul lui Dđeu — în érna viitóre avea să le și întrebuinteze.

Și încă mai de ună-ăi avu și o bucurie nespuse de mare, când la deșteptarea ei din somn îi zărîră ochii un légan, pe care Ștefan, bărbatu-sea, în ascuns l'a comandat și aședat lângă patul ei pentru mult doritul. Da! pentru mult doritul . . . căci nu doriau ei bani și alte bunătăți deșerte, doriau numai coronă la fericirea lor — — — *un copilaș*. Singur acêsta dorință cu amênările ei îi pricinuiá lui Ștefan grije și întristare, acêsta o făcea și pe Augusta tăcută și nedumerită.

În lipsă de prunci — iubirea nu e iubire deplină; iubirea e atunci o flóre fără miros, un tablou fără colorii, viêtă lipsită de plăceri, ér viitorul se pare atuncea ca o melodie fără armonii, ca o comedie fără bun succes.

II.

Sêrbătorile Crăciunului erau în pragul uși.

Pământul, acoperișul caselor, pomii din grădină — tóte erau invêscute în albêtă de zăpadă. De pe ceriu se lăsá o cêță desă, care 'mpedecă ochiul — de a pêtrunde cu vederea mai departe. Mai pe la tóte casele se făceau pregătiri pentru sêrbători. Cei mai bogați se gâtau de zlasta porcului, să aibă cărnați și cardaboși, cósțe afumate și de alte bunătăți, cari apoi să fie întrú ajutor la golirea ulciórelor cu vin. Cei mai săraci se indestuliau și fără de acestea și se gândiau înainte — cum să petrêcă sêrbătorile și pe mai subțire — fără purcel și demâncări lihode.

În ferești eră lumină pe la tóte casele. După zarea de lumină, care în une locuri eră mai puternică ca în altele, ai fi putut judecă, unde locuiesc bogații, unde săracii, unde arde fitilul de gaz și unde luminezá numai lumina de său.

În o odaie mică cu fereștile în curte ședea un moș

la măsă și coseă la un surtuc. Adeca, coseă și nu pré grăbiă cu cosutul. Par că nici acul nu voiă să-l mai slujescă, ér ața i se încălciă și innodă tot mereu. Eră necăjit bătrânul și plin de gânduri. Ore ce putea gândi el?! Gândiă el ore, că sərbătorile-s aci și că nu-l értă punga — să le prăsnuiescă cum se cade? Nu! Séu doră se simțiea bolnav și se gândiă la perderea, că nu va puté lucră? Nu! Eră bătrân, dar nu eră bolnav.

La ce se gândiă dară?!

Scurt respuns. Culo in față cu o sobă de fier, in care de-abiă se mai aodiea încă pocnitul și făsăitul jilavelor lemne, zăcea in pat o bătrână — ce părea a slăbi din ți in ți mai mult. Singur o dorință mai avea ea, ce cerea dela Dđeu — să i-o impliniescă: *mórtea*. Da! ar fi vrut să móră, căci morți își sciea copiii și mamei — adevératei mame — îi dor de copii.

Acésta eră durerea moșului.

Zăpada — aruncată de vântul cu legendare șópte — se sbătea in ochetii ferestilor. Dar moșul nu mai eră moșul de alta-dată. Par' că nici nu mai avea urechi și ochi.

Cu trudă și necaz in urmă se sculă ca întepenit de pe nuc și se apropiă de feréstă, ér un glas tainic părea a-i dice: „Ascultă! Nu veți tu lumea cum se bucură? Ești tu tocmait asă de părăsit in lumea asta?! Nu mai ai tu pe nime in giurul teu?! Unde ți-s copiii, a căror vóce subțire răsună odată asă de cu drag, asă de frumos in urechile tale?“

Atunci ca prin vis i se arétară copiii cei voioși și dragălași, își aduse aminte de țiile trecute, de vremea — când și copiii lor umblau la pizérare, cu stéua . . . și câtă bucurie le făceau aceia. Dar acuma erau părăsiți de toți; din cinci prunci au rémas fără nici unul.

Durerea lui, la aducerea aminte de copii, eră mare — mai mare cu atât mai vértos, cu cât nu aveau pe nime, nu aveau némuri, prietini . . . căroră să-și destăinuiescă chinurile și necazurile. O privire, ce aruncă asupra patului, in care bolia muiera lui, cu care a trăit atâtea țiile bune și rele, fu destul, ca să-i măréscă amăraciunea; dar el — pe cât putea — se siliă, a-și ascunde suspinul și lacrămile.

— Așterne bine, dragă! pătuțul acesta, ca să aile tóte in bună rënduieală băietelul nostru, când o să sosescă. Dar grigescce, de-mi rămăi sănétosă și mai așteptă până după Crăciun, căci asă o bucurie nu mi-ar pré plăcé chiar acuma pe sərbători!

Cu aceste vorbe se despărți Ștefan de nevéstă-sa, plecând de-acasă in ajunul Crăciunului.

— Pentru ce nu? — glumi Augusta și incepă a se pune pe lucru, a așterne légănul și a pune la indemână fașele și scutecele cele mai frumoșe — făcute cu multă grije și de cari numai întei-născuții au cónor de a fi părtași. Căci întei-născutul e o rađă lúgă bă, ce cade din ceriu in intunerecul nenorocirilor, acuma se speranță vie in desnădăjduire, iubire infocată in marea lume a disprețului! Intei-născutul dá norocului scilicet teia curată, el îmbărbătează pe cei fricoși, el imblădesce pe cei puternici, inveselesce pe cei fără voie și impacă pe cei ce se cértă! Intei născutul e cea mai mare cinste a norocului, când acesta se ascunde și piere din sinul familiei tinere, ér in locu-i se indésă figura cea închisă a nenorocului.

Ce tăcere de mórte e la bătrânii din față!?

— Me duc să véđ, ce mai fac, — dise Augusta in sine, — și să le duc și lor din colacii și purcelul nostru — să scie și ei, că mâne-ți îi Crăciunul. Sėrmanii bătrâni, nu au pe nime!

Ea o află pe bătrâna și de asta-dată cu mânilé in-cleștate și cu privirea țintită spre grindă; ér croitorul

tot sta încă la măsă și se găta — ca mâne-ți de cu nópte să se pótă infățışă ca creștin bun ce eră, cu inimă curată la utrenie.

— Ađi e mai slabă, ca totdeuna, — dise el incet aruncând o nouă privire spre pat, — véđ, că nu o mai duce mult, vecină! Am să me véduvesc. De dorul lui Vasilie se bagă 'n grópă. Nici eu n'am s'o mai duc multă vreme!

Augusta slobođi și ea un suspin, și se aședă pe marginea patului.

— Vecină dragă! Măne-i sərbătóre, nu ai nimica de tocmit? Eu-ți ajut bucuos!

Nici un respuns.

Ușa scărțiea din țitini, ér curierul poștei se ivesce.

— *Subscrieți!* — dice el scurt, intinđend pe mėsă recepis și scrisóre.

— Mi se pare, — dise bătrânul, dând scrisórea Augustei in mână. Mie mi se intunecă și mi se face negru dinaintea ochilor. Vai, de-ar fi dela Vasilie, vecină!

— Firesce, că dela el îi! — strigă Augusta plină de bucurie, trecend repede peste rënduri. Ascultați! A fost multă vreme bolnav sėrmanul, in spital — departe, in țeră străină; dar acuma e sănétos érá și — cemi véđ ochii? vecină dragă! — chiar pe drum cătră casă. Doră pe anul nou o să sosescă și până atunci trimite iubiților sei părinți 20 fl. El ar fi scris mai de mult, dar voiă — să ve facă bucurie mai mare, decă in loc de scrisóre ar fi venit el in persónă. Mai târđiu insé ș-a tras de samă, că acea bucurie ar puté fi chiar stricaciósă iubiților sei părinți. Auđiți! dice, că:

— Fie pânea cât de rea,
Tot mai bună 'n țera mea!

Mișcată de o bucurie nespuse de mare, se aruncă Augusta spre patul, in care zăcea bătrâna — mai înainte asă de tristă și tăcută — acuma insé trecend'o lacrămile de bucurie.

— Nu me 'mbétrâni, vecină! Vasile nostru trăiesce?! Cum se póte, când noi il țineam mort?!

— Așă-i, așă-i, și încă e pe drum — vine acasă. Auđit'ai, priceput'ai și tu babă? Așă intăriă și moșul cele descoperite de Augusta și-și ștergea ochelarii, ca să se pótă convinge énsuși — că eră asă și nu altcum.

Augusta încă trebui să-și sbicescă o lacrimă.

— Așă ceva face, să-mi bată și mie inima! — dise ea, stringend cu veselie mânilé bătrânilor.

— Acuma babă dragă! o fi vremea, să ne veselim și noi. Măne e Crăciunul; eu me duc să tērgui ceva. Nu-i asă, vecină? . . . Cât pentru chirie, nu am ce me mai gândi; decă vine Vasilie, vom împacă tóte necazurile și ni se va ușurá greul vieții . . . Dar dta vecină dragă și vecinul Ștefan ađi trebuie să tineți cu noi și să ne gostim impreună. Ce dici tu, babă?

— Se 'ntelege! — respunse bătrâna. Érá dta vecină și ce moșul e dus de-acasă, să-mi scoți din capu-se sciea și hainele cele noue! Bucuria m'a făcut sănétos. Voiu să probez — cum merge cu sculatul. Ar fi care rușine pe mine, decă m'ar află Vasilie in pat.

Ce ochi mari trebui să facă croitorul, când la rënduieala alta pe baba in picioare — imbrăcată și chitită — când la inaintea lui de bucurie.

— Vasile trăiesce, — dise ea, — Vasile vine-acasă, acuma nu mai am vreme de a fi betégă — căci Vasile me góresce ca-a părăsi patul.

— Poftă, vecină dragă! . . . Ce colac mândru ne-a adus veni! Gústă și tu bătrână, dar tu nu mănă mult colac, mai bine tórnă cu câteva picături

mai mult, căci ești slabă, ăr vinul are să-ți dea putere și să-ți facă bine! . . . Ce noroc pe noi în seara asta! ?

Augusta lăsa iute păharul pe mesă.

— Nu știu, — ărise ea, — ce e cu mine. Mi se face rău . . .

— Nu te teme, draga mea! Copiii știu, că sânt bineveniți părinților în tot césul. Ș-apoi așa-i juruit dela Dău, ăr voința lui trebuie să se împlinescă!

Astfel răspunse baba, cuprîndu-și cu ingrigire vecina și pe trecînd'o pînă acasă.

* * *

— Gîndit-am eu, că 'n seara asta . . . și nici nu m'am înșelat, — se plînsese Ștefan ca ieșit din fire la vederea nevastei sale în gemetul suferințelor. Sărmana, sărmana Augusta, ce nopți durerosă pentru tine!

— Fii liniștit, vecine! Plînsul nu ajută nimic. Bunul Dău știe ajută. — Așa îl mîngăia pe bărbatul ingrigit bătrîna croitorésă, care sta tremurînd pe genunchi în naintea patului de nascere și -- când zarea luminosă a ăilii următore străbătea prin feréstă — îl surprinse cu un copilaș, care în nevinovăția sa țipă fără ca să știe, că el adeva țipă și pentru ce țipă.

— Gratulez! — ărise ea, — acuma fie-care își are copilul seu; ici și colo sîntem cîte trei.

Ștefan însă nu avea voie să glumescă.

— Numai de s'ar sculă Augusta, — ărise el plin de ingrigire, — copilul mi-ar plăcê, însă decă ar trăi și mă-sa.

Și așa trece ăiua dintei a Crăciunului în grigi și luptă multă. Vócea cea môle a nou-născutului se mai aude încă plîngînd, ăr după aceea totul tace . . .

— — — — —
Ce tăcere de mórte e la tinerii din față! ?

— Nu mi se impare, moșule! trebuie să me duc, să vîd ce-i dincolo, — ărise baba, care se odihnișe puțin și-și vîduse pe Vasilie în vis.

— Să te petrec și eu? — întrebă moșul.

— De ocamdată nu-i de lipsă. Trebuie să me gîndesc numai la Vasilie și îndată apuc la putere.

Abia trecînd pragul și ca un nebun se repeđi Ștefan pe ușa.

— Vecină! Auđi colea — Augusta, nevêsta mea — o Dómne! nici ai gîndi — Augusta a murit! Sărmana Augusta, sărmanul copilaș, sărmanul de mine!

Ea cuprinse cu brațele ei slabe pe bărbatul ce plîngea ca un copil. Inima îi ticăia puternic și trebuia să trecă și ea cu mîna pe la ochi . . .

— — — — —
Ici : bucuria, colo : intristarea. Eri încă, ici : intristarea, colo : bucuria.

Ici : chiu și hop, colo : vai ș-amar.

Ađi mie, mîne ție!

— Da! da! așa se 'ntemplă 'n lume, — suspină bătrîna, mult cercata mamă, — așa-i când ne vin copiii. Nu scim nici odată, ce ne-ăduc aceia : bucurie — ori intristare, viêtă — ori mórte?!

Dómne apêră și feresce pe tótă lumea!

Alesandru Tuducescu.

Doine și hore din Ardeal.

— Din ținutul Borgoului. —

XXXVII.

Cucule, jivenie rea,
Nu purtă de grigea mea;
Merluța, pasere sură,

Nu-mi tot bânui din gură,
Că mi-i găsi tulburat
Ș-oi căde în vr'un pécac
Și ț-oi sparge cuibușorul
Și ț-oi rupe ciocușorul!

XXXVIII.

Arđă te focul, răchită,
Că ești nêgră și pârilită
Și nu ești încă 'nfrunđită,
Să-mi mai fac cureaua la flintă
Din cógia ta nedubită!
Să mi-o arunc în spinare
Și s'apuc în codru mare,
Pe când mugurul resare!

XXXIX.

În nópcea Sfintei Mării
S'au găsit vr'o trei copii,
S'apuce 'n codri de tei,
Să cerce de-s voinicei?
Unul se numia Ciocan,
Ș-avea 'n mână-un buzdugan:
Al doile Busuioac
Și ținea cu șapte foc;
Êr eu me chiamam Mihai,
Călăriam pe șapte cai,
De strigă Bistrița : vai!
Șapte ani am voinicit,
Mulți dușmani am îngrozit;
Dar pe când ne luptam noi,
Au perit doi într'o joi
Ș-am remas eu singurel
Ca pe cîmp un stêjărel.
Singurel eu am remas,
Dar de codru nu me las,
Și me jur pe sfânta cruce,
Că din codrii nu m'oi duce!

I. Dologa.

C u g e t ă r i .

Precum un isvor își trage părțile sale constituante, proprietățile și gustul seu din straturile prin cari trece, de asemenea caracterul primitiv al unei națiuni derivă din trăsăturile rasei sale, din climat, dela genul seu de viêtă, din educațiune, dela primele încercări a ocupațiunilor sale. Moravurile străbunilor se imprimă în un mod puternic și servesc ca model posterității. (Philosophie de l'histoire de l'humanité par Herder.)

Tot ceea ce pôte să existe, există; tot ceea ce pôte să fie produs, se va produce, decă nu astăđi, cel puțin mâr e. (Philos. de l'histoire par Herder.)

Decă este adevêrat, că desvoltarea unui regat depinde principalmente de timpul și locul unde a luat nascere, de părțile ce-l încungiuură : este de asemenea adevêrat, că destinele sale se basază pe aceleși fundamente. (Idem.)

Alta-dată țerile cele mai bogate erau acele unde natura eră mai prodigă; astăđi țerile cele mai bogate sînt acele unde omul e cel mai activ. (H. T. Buckle.)

Ceea ce caracterisază mersul civilizațiunii în Europa, este influința descrescîndă a legilor fizice și influința crescîndă a legilor mintale. (Histoire de la civilisation par Buckle.)

Dela confidență pînă la indiscrețiune nu e de cît distanța între ureche și gură.

Cronică buceureșenă.

(Magazinele în apropierea anului nou. — Librăriile noastre. — Publicațiuni pentru copii. — Cu ce se încheie anul literar 1884. — Vederi din București și din țară.)

Cu toată criza cea mare care ne'ncurcă socotelile și cele d'acasă și cele din piață, cu apropierea sfârșitului anului începe a se pune capăt și stagnării de pân' acum. Sărbătorile Crăciunului, anul nou, carnevalul, sunt atâtea argumente puternice menite să convingă, și chiar pe cei mai îndărătnici, că acuma trebui să-și deslege băerile pungii și să ia de-a rândul prăvăliile, cari d'altfel nu sunt deschise de cât ca să primescă mușterii. Și pentru a-i atrage mai mult, nu ve puteți închipui ce capital de imaginațiune trebuie să cheituiască un negustor! Redactarea afișelor, anunțurilor, reclamelor, nu e nimic pe lângă chipul de garnisire a gemurilor dela prăvălie.

Astfel, rochiile cele mai lucsoase, se ved, la feres-trele magazinelor d'acest soi de marfă costisitoare, turnate pe svelte manechine, umitor de grațios spre nenocirea bărbaților, și, spre ruina lor, sculele cele mai bogate strălucesc cu scipiri fascinătoare în galantăria giuvaergurilor. Stofe alese se desfășoră după cleștarele uriașe în trâmbe minunate, formând cute pe cari mâna celui mai măiestru sculptor nu le-ar pute modela și resfrângeri de lumină pe cari penelul celui mai măiestru pictor nu le-ar pute zugrăvi; ăr negustorii de galanterie înșă vederi publice și espun poliei tuturor, felurite articole de găteia, diferite lucrări de artă, mii de nimicuri din cari nimic nu lipsesce spre a schimba vitrina într'o expoziție universală din cele mai variate și ca fel și ca preț.

Enșeși librăriile, atât de puțin cercetate în cursul anului, nu rămân mai pe jos. Tote noutățile din tote țările . . . apusului, se găsesc aci: mari, mici, legate, poleite, ilustrate, de tot felul. Te-ai crede, citind titlurile ce strălucesc pe scôrțe, chiar în unul din acele mari centre ale mișcării literare din străinătate, și de preferință în mijlocul Parisului; într'atât cărțile străine, și cu deosebire cele franțuzesci, se aștern numeroase și-și desfășoră lucsul și bogăția în vitrinele librărilor noștri.

Dar literatura românească? dar cărțile noastre? . . . De-acestea, ca de ori-ce fabricate naționale, nu trebuie să mai întrebăm, căci și cel mai întreprindător editor ar săltă din umeri. Librăria Socec, care ne-a dat atâtea elegante publicațiuni ale scriitorilor noștri, deconcertată de puținul interes ce inteligența română îl pune în serviciul literațiilor ei, nu ne poate oferi anul acesta mai mult de cât seria de scrieri deja oferite în an-trecuți, din cari cele mai noi sunt: „Fântâna Blandusiei“, „Poesiile lui Eminescu“ și „Conferințele Ateneului“. Frații Ionițiu, tot mai păstrând tradițiunea, au urmat și anul acesta cu tipărirea calendarelor: „pentru toți românii“ și „ilustrat român“, amândouă frumos ilustrate. Haiman, care a avut meritosul curagiu să ne dea odinioară câteva volume originale, astăzi nu s'a mai încumetat să tipărescă de cât o ediție și mai elegantă a „Calendarului lumii elegante“ care, inavutit cu foi albe de fie-care lună, bune spre a-și însemna bărbații de afaceri notițele, ăr femeile de inimă impresiunile și amintirile — e indispensabil ori-cui nu vrea să fie rob uitării. Tot așa de elegant e și „Calendarul de cabi-

net“. Acesta însă nu se poate purta în posunar, și nici la sin . . . El e merit a fi acățat de părete seu spriginit pe mesă, ca, ori de câte ori îți vei arunca ochii pe cele doue ispite zugrăvite pe-acea oglindă-albastră de carton, sub chipul celor mai încântătoare ține diavolesci, cum ține Millo, să exclami: „O! de-ar fi însuflețite . . .“ Și n'adever c'atunci ar avé cea mai însuflețită căutare.

Netăgăduit, Haiman e un librar de mult gust. Ilustrațiile ce-și alege pentru edițiile lui, sunt destule dovedii și „Noua publicațiune ilustrată pentru copii“ nu vine de cât la timp să-mi întărescă țisele. Țta o publicație a cărei lipsă ără destul de simțită, cu deosebire de când cea întreprinsă de librăria Socec, care ne a dat atâtea povestiri frumoase ce făceau deliciile copiilor, s'a epuisat.

Importanța publicațiunii de față e atât de vedită, că e de prisos să mai insistăm: numeroasele edițiuni franceze și germăne de acest fel cari abundă cu miile, și multa întrebuițare ce enșuși noi Români facem de ele, în lipsă de altele în limba țerii, dovedesc cu prisosință acesta importanță. De aceea suntem siguri că toți vor sci să prețuiască acesta publicație, cu atât mai mult că ea are multe merite. „Basmel vestite“, din cari au apărut și separat: „Aladin seu lampa fermecată“, „Guliver în țera uriașilor“ și „Flautul magic“ care se putea mai nimerit boteză „pe limba românească“ — după cum se exprimă pe adevărat limbă românească. Gog: „Fluierul fermecat“, sunt forte plăcute, ăr colecțiunea de „Animale domestice“, forte interesantă. Ilustrațiunile, tote în culori, sunt lucrate surprindător de plăcut după originalele lui Offerdinger și Leutmann: tiparul e citet și elegant, ăr textul e scris într'o limbă dulce, într'un stil ușor cari, de și poartă eticheta copilărescă de Gog, totuși destăinuiesc un scriitor experimentat și care nu poate rămâne necunoscut ori-cui ar sci ca să citescă printre litere: el e un dascăl de literatură și, deci, un cunoscător în d'ale limbii și stilului.

Editorul ne-anunță că va urmă nainte șirul aceste publicațiuni. Îi arătăm aci, cum i-am arătat și prin viu grai, dorința legitimă ce-avem ca broșurile următoare să cuprindă povești scose din minunat de frumoase basmele noastre românești și, pentru acesta, colecțiunea atât de bogată a dlui Ispirescu, culegătorul cel mai domir, c'o nesfârșită comoră de negrăită bogăție. Apoi basmele și legende istorice ale lui Bolintinean, fătulele lui Cichindeal, Alecsandrescu, Sion, ș. a., ar da acestor edițiuni și meritul d'a ne deprinde copiii, încă de mici, cu cunoscința literațiilor noștri.

Material e prē de ajuns, numai alegerea e grea; dar în acesta nu ne indoim de priceperea lui Gog. Astfel, decă o piedecă mai este pentru realizarea aceste idei, care a câștigat pe editor, aceea rămâne la public s'o invingă. Spriginul tuturor trebuie să sustină o întreprindere obștesce folositoare ca acesta, și ne place să credem că se va preferi de o mie de ori publicațiunilor în străine graiuri, cele în limba țerii pe care copiii și mai bine o n'țeleg sugēnd'o cu laptele mării, afară numai, bine înțeles, de cei cari nu sug lapte de român.

Și cu acestea, la cari se mai adaugă 5, adeca cinci, cărți le stihuri: „Poesii“ de Traian Demetrescu, „Versuri“ de Mircea Dimitriad, „Poesii“ de Const. Gh. Hristodorescu (Seria II: Baladele și legendele), „Miosotis“ de Grandea (edițiune nouă) și „Côrde sparte“ (?) de G. T. Dj. — despre cari vom vorbi mai târziu — se încheie anul literar 1884.

* Un leu, 50 l. fie-care.

În unul din trecutele numere ale „Familiei”, am făcut o descriere a Bucurescilor vechi de pe cîsta Stului Stefan (Cuibu cu barză). Pe acesta cîstă d. d. Socec și Teclu își au instalat într'o zidire monumentală, vastu-le atelier de arte grafice, unicul de acest fel nu numai în Bucuresci, dar, putem dice, în tîtă țera. Proprietarii acestui stabiliment au avut ideia fericită d'a face să se fotografieze priveliscea orașului luată din atelier. Și tabloul frumos care 'nfățișeză acêsta prive-lisce frumîsă, opresce pe toți trecătorii de 'naintea gē-

derile localităților cele mai pitoresci și mai însemnate și tipuri, costume, grupe luate din viața de oraș și de țera.

Etă negreșit ceea ce ar bine-merită tîte simpatiele publicului turist, amator, artist ori simplu muritor. Unii vor gâsi lucruri cari să le deștepte și să le ficeze a-mintirile; alții, cari — arătându-le frumusețea plaiurilor nîstre — să le ațite dorul d'a-și cercetă și țera, mai lăsând d'oparte ale străinetați; artiștii vor gâsi modele frumîse, er cei mai mulți, mulțamită acestor

Vênătore de soco-moime.

mului dela librăria Socec, unde este spus. Cred, d'aci, că ideia formării unui album al Bucurescilor, e una din cele mai frumîse și, pe cât seiu, librăria Szöllössy lucrăză la intruparea ei. Atelierul din strada Franklin, care espune la Episcopie acele admirabile fotografii destăinuitoare tuturor minunățiilor din castelul *Peșului*, e în strinsă legătură cu acêsta librărie în al cărei galantar se înșiră cea mai bogată colecțiune de vederi atăt din Bucuresci, cât și din tîtă țera. Căci nu numai un album al capitalei ar voi să ne dea d. Szöllössy, ci al țerii întregi, în care să se găsesc pe lângă tîte ve-

icîne, vor avé cel mai bun prilej de a-și cunoșce țera făr' a se espune ostenelelor călătoriei.

Am gâsit aci, printre fotografiile cele mai însemnate, niște minunate reproducțiuni ale Mănăstirii de Argeș, ale pitorescilor pozițiuni mărețe și selbatice de pe Dimboviță (la Stoenesci) și de pe Jalomiță (la schitul Peștera), ale defileului Dimboviciorei ș. a.; apoi o nesfirșită colecțiune de tipuri, costume și grupe de tîte mărimumile, tîte esecutate cu cea mai mare acurateță.

Ar fi de dorit ca fotografia d-ei Szöllösy, adoptând pe viitor o uniformitate de o mēsură, să însemneze pe

fie-care vedere, tip, costum și grup, localitatea, unde se găsește, spre lămurirea celor ce nu au prilej d'a le cunoște. Și, mai cu seamă, să se ficseze un preț cât mai modest se va pute, făcându-se o edițiune cât de economică spre a fi la îndemâna tuturor.

După lămuririle căpătate, toate-acestea se vor face. Când un asemenea album va apăre spre mulțămirea tuturor, nu vom lipsi d'a-l însemna atențiunii ceitorilor cari, pân'atunci, își pot procura multe lucruri frumoșe dela librăria Szöllössy.*

A. C. Șor.

Ilustrațiunile din nr. prezente.

I.

Nascerea lui Cristos.

Ilustrațiunea acēsta, făcută după desemnul lui Gustav Doré, întâoșeză momentul acela, când păstorii conduși de āngeri au sosit in Vifleim, să salute nascerea lui Cristos, care apoi a devinit Mântuitorul omenimii.

II.

Venătore de soco-moime.

Soco-moimele se află in interiorul Africei pe teritoriul locuit de tribul negru Manyema. Ele sēmēnă mai cu sēmă cimpanseului, care este moimă-om.

Renumitul călător Livingstone le-a descoperit. El a publicat intēia oră și ilustrațiunea acēsta, ce infătoșeză o venătore asupra lor.

Soco-moima crește un metru nalt, umblă mai des in doue picioare. Fața-i e galbenie, are barbă, frunte apēsată, urechi mari și niște dinți ca câinii.

I. H.

Teatru și musică.

DI V. Alecsandri a cetit mercuria trecută noua sa piesă: „Ovidiu“ la dl Gr. Cantacuzin, directorul general al Teatrului Național. Sămbetă ilustrul autor a cetit-o in serata literară dela dl T. Maiorescu. Cei ce au auzit o, șic, că acēsta nouă scriere a bardului nostru național va face intocmai așă de mare efect, ca „Fântāna Blandusiei“, care — jucatā pentru prima-oră in anul acesta — pân'acuma s'a represintat de 18-ori, totdeuna in presința unui public fōrte numeros. Aflăm tocmai acuma din izvor sigur, că „Ovidiu“ se va represintā pe scena Teatrului Național in șilele prime ale lui mărțișor.

Teatrul Național din București. In joia trecută s'a represintat pentru prima oră „Faust“, mare dramă in 6 acte și 14 tablouri de A. D'ennery, tradusă de T. Aslan. Direcțiunea Teatrului n'a cruțat nimic pentru a face ca represintațiunea acestei piese să fie cât se pōte mai splendidă. Intre altele, se vorbește fōrte mult d'o erupțiune a Vesuvului cu decoruri noi; se șice că numai instalarea vulcanului costă 1200 lei. De asemene s'au instalat multe mașinerii noi. Sala, serie „Romānul“, a fost plină. Cel mai mare număr din tabeluri au fost reușite; uităm pe cela care arētā erupțiunea Vesuvului. In partea dramatică, dna Ar. R. Manolescu, dnii Manolescu și Notara; in cea comică dnii Iulian și Mateescu și alții, au fost bine. Spectacolul s'a sfirșit tocmai la 1 și un sfert. Inceputul e totdeuna greu. Duminecă acēsta piesă s'a jucat a doua oră.

Concertul dlui D. Popovici la București, in șeptēmāna trecută, supt patronagiul reginei, a avut un

succes bun. Dl Popovici, serie criticul musical al „Romānului“, c'o voce de *basse chantante* bine timbrată, posedē in notele sale de sus o acuitate ce-i permite a se servi d'o nuanță dulce. Inteliginte și dotat de un gust musical sigur, dsa va putē merge departe.

DI I. D. Ionescu, cunoscutul cāntăreț din București, care a dat și prin orașele nōstre mai multe represintațiuni, in curēnd are să sosescā la Iași, spre a face publicului de acolo cāteva seri de plăcere.

Reuniunea romānă de cāntări din Sibiu își va ține al II-lea concert ordinar sāmberă la 22 dec. 1884 (3 jan. 1885) in sala dela „Musikverein“.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Maj.* Sa a dāruit pentru repararea bisericii gr. c. din Tășnad in Sēlagiu 100 fl., pentru zidirea bisericii gr. c. din Bozinta-micā in Sātmar 100 fl., pentru zidirea bisericii gr. c. din Selesci in Solnoc-Dobāca 200 fl., pentru zidirea turnului bisericii gr. c. din Cetatea-de-baltā 100 fl. și pentru zidirea casei parohiale din Someș-Odorheiu in Sēlagiu 100 fl. — *Dl George Barițiu*, decanul presei romāne, in anul viitor va implini anul al 50-le de cānd a intrat in viēta publică, intēiu ca profesor la Brașov, mai apoi ca redactor și intemeiător al „Gazetei“ și al „Foi“. Āncă un an dsa va mai purtā pēna de publicist, apoi se va retrage. Dorim din inimă să se pōtā bucurā āncă mult timp de rezultatele activității sale literare; rezultate ce se vēd in tōte părțile! — *Pr. Ssa Ioan Meșian*, episcopul diecesei aradane, a subscris pe numele Alumneului Național din Timișōra șese acții de ale institutului de credit romān, care se infiunțeză acolo și care va purtā numirea „Timișana“.

Hymen. *Dl Petru Truța*, avocat in Baia-de-Criș și deputat la dieta din Budapesta, s'a logodit cu dșōra Ana Bonciu, fiica dlui Dimitrie Bonciu notar public in Arad. — *Dl Aug. Muntean*, avocat in Deș, la 27 dec. s'a cununat cu dșōra Ana Albini in Deș, fiind martor dl Vasile Hosszu jude r. cu dna soție Elena n. Lazar.

Academia Romānă. In cea din urmă ședință publică a Academiei Romāne din București Pr. Ssa episcopul Melchisedec a cetit un memoriu intitulat: „Istoricul mănăstirii Trei Ierarchi din Iași“.

Serbarea Vulcan la Beiuș. Junimea studiōsă din Beiuș a serbat și in anul acesta, la 25 dec. st. n., aniversarea morții episcopului Samuil Vulcan, carele a fundat acel gimnasiu. Serbarea s'a deschis prin dl profesor Vasile Ștefanica, conducătorul Societății de lectură a tinerimei studiōse, carele ținū un discurs ocașional prin care arētā insemnătatea șilei. Apoi se execută cāntătoarea programă: „Latina gintă“ executată de corul vocal sub conducerea profesorului Ion Butean; „30 august 1878“ poesie de G. Bengescu, declamată de C. Moldovan stud. cl. VII; „Adio la Beiuș“, piesă musicală de A. P. Balas, executată de corul instrumental; „Tragedie“ piesă de Mendelsohn-Bartholdy, esec. de corul vocal; „Die Kindesmörderin“ poesie de Schiller, decl. de Ales. Mihuta stud. cl. VIII; „Tatarul“ esecutată de corul vocal; „Un fragment din istoria patriei“ or. nație de A. L. Paul stud. cl. VIII; „Cadril romānă“ de corul instrumental; „Az élő szobor“ de Vörösmarty, decl. de Vas. Papp stud. cl. VIII; „Patria“ de corul vocal; „Frații Jderi“ de Alecsandri, decl. de Romul Vernik, stud. cl. VII; „Polca française“ de corul instrumental; Căvent de inchidere, rostit de dl conducător Vas. Ștefanica; „Cāntec bētrān“ de corul vocal; „Luarea pārnei“ de corul instrumental.

Balul romān din Viena se va ține in luna lui februarie, supt patronagiul archiducelui Rainer. Veni-

* Calea Victoriei (piața Teatrului) București.

tu, ea de obicei, este destinat pentru spriginul studenților români din Viena lipsiți de mijloace. Comitetul arangiator s'a constituit astfel: președinte dl dr. med. St. Ciurcu, vice-președinti dnii stud. med. M. Vișneoschi și stud. med. Gr. Țeran; secretari dnii stud. med. I. Papanicol, stud. jur. I. Călinescu și stud. med. Ch. Teohari; controlor dl stud. jur. Mavrocordat. Sântem convinși, că și balul acesta al tinerimei noastre din Viena va reuși esecelent, făcându-ne onore, ca cele din trecut.

Reuniunea femeilor române din Arad a început, precum ni se raportază, a arangia prelegeri publice în folosul fondului ei, care va servi spre înființarea unei școle române de fete. Pân'acuma s'au ținut două conferințe. Cea dintâiu de dl profesor de teologie Romul Ciorogar, intitulată: „Liberalismul în biserică”, la care a asistat și Il. Sa episcopul Ioan Mețian. A doua a fost conferința dlui Augustin Hamsea, referent bisericesc, „Despre țeranul român. Publicul a început a gusta cu plăcere această formă modernă a intrunirilor culturale. Se înțelege, că cu preferință clasa mai inteligentă le frecventază. La noi damele fac aproape jumătatea publicului ascultător, ceea ce face onore gustului distins al damelor noastre. Ca acestea intruniri să fie mai variate, reuniunea a luat hotărârea ca pe viitor pe lângă conferință, să se pună în program și câte o piesă esecutată pe pian, apoi câte o declamațiune, o piesă cântată din gură, cetirea cutărui tractat din clasicii noștri etc. Intrunirile se țin duminica la 6 ore s. în sala institutului pedagogic-teologic. Incuragiată de frumosul succes al balului din carnevalul trecut (650 fl. venit curat), reuniunea femeilor va arangia și anul acesta la 5 faur st. n. un bal, pentru care se fac pregătiri mult promițătoare.

Societatea culturală „Progresul” din Arad, după cum ni se scrie, dezvoltă o activitate demnă de recunoștință și spriginirea tuturor omenilor de bine. Și ea va arangia bal, în 10 faur st. n., având de patronă pe dna Livia Vuia. „Progresul” are o misiune mare, care numai prin puteri unite și activitate serioasă, se poate îndeplini. Ea are a adună în sinul său pe toți cetățenii români industriași, cari espuși nenumăratelor seduceri de către corporațiunile străine, câte sunt pe la oreșe mari, pre curând își perd conștiința naționalității lor. Din toate puterile trebuie să îmbrătoșăm asemenea porniri sănătoșe, cu deosebire a industriașilor, când ați totă lumea caută a-și întări industria proprie.

Reuniunea femeilor române din Iași a dat primul său bal la 8/20 dec. în sala teatrului. N'a luat parte multă lume, cu toate aceste balul a fost foarte animat. Al doile bal se va da la 2/14 februarie.

Bal în Craiova. Am anunțat că comitetul de binefacere instituit în Craiova pentru a veni în ajutorul săracilor a dat un bal în seara de 28 novembre st. v. Aflăm că s'a încasat 2304 lei, din care s'a cheltuit 598 lei pentru instalarea, încăldirea și luminarea sălei. A rămas dar un beneficiu de 1706 lei, care s'au distribuit săracilor din Craiova de către dōmnele din comitet: Elena Angelescu, Maria Brătășan, Ana Calețean, Alesandrina Chițu, Elena Corneti, Maria Dunca, Elena de Marenzeller, Caterina Roșan, Caterina Sachelarie, Elena Vercescu, Ana Zavarof. Dna Theodorini a oferit gratuit sala teatrului.

Școla română de fete din Sibiu. Pentru așteptarea planurilor de zidire, incurse în urma concursului deschis de Asociațiunea transilvană, comitetul acestei societăți a numit un juriu compus din domni: Neugebauer inginer superior i. p. M. ss inginerul orașului Sibiu, Riedl maior c. r. în ștrul de geniu, Partenie Cosma, Visarion Romau și Eugen Brote. Pe cât sântem informați, scrie „Tribuna”, juriul s'a terminat în curând lucrarea sa și comitetul Asociațiunii va veni

în pozițiune de a se pronunță încă în decursul acestei luni asupra planurilor de zidire.

Salonuri bucureșene. Din cronica socială a „Românului” scōtem următoarele: Sēptēmăna trecută a fost foarte variată. Luni, recepțiune ziua la legațiunea Rusiei, dna principesa Durusoff primescă în toate lunile dela 4 la 6 ore. Otelul legațiunii Rusiei e splendid de lucș și de bun gust. Salōnele sânt adevērate museuri, unde se întēnesc toate secolele. Tot luni recepțiuni, ciai și maderă la dna Sc. Ferichide, unde deflleză tot Bucuresciul cunoscut și elegant. Marți prânț mare la dl Teodor Văcărescu și la dna Ferdinand Ghica. Sēra viori la Jockey-Club. Mercuri prânț la dna Emil Casimir, a căru casă e un cuib îmbrăcat în mētasă și împodobit cu obiecte antice de preț. Prânț diplomatic la dl Dimitrie Sturdza, ministru al afacerilor străine. Joi plimbare foarte animată la șosea. Sēra nuntă mare la mitropolie, între dra Elena Văcărescu cu dl Mih. Ghica. Catedrala eră plină de lume frumoșă și alēsă. Mitropolitul încungiurat de innaltul cler a slugit. O plōie de buchete de flori a cădut la „Isaia dăntuesc” pe invitați. Felicitările s'au primit acasă la dl Teodor Văcărescu. Tot joi, mare serată cu danț la dna Amira, care posedă un juvaer de casă. Danțul, început nōptea supt lumina stelelor după cer și acelor din salon, s'a terminat supt rașele aurorii. Vineri o altă serată cu dans s'a dat la d. dr. Măldărescu. La 8 ore, supt rașele sōrelui, după un cotilion din cele mai animate și un supe strălucit s'a spart balul. Sămbētă primire ziua dela 4 la 6 ore la dna Sița Grădiștean. Lume multă și alēsă. La dna S. Ferichide adunare. Damele comitetului „Obolului” și câțiva cavaleri. Duminică di de visită și de preumblare foarte animată la șosea. Mare primire la dna Ana Crețean pentru ziua dumnē-ei. Tot Bucuresciul trece printr'acest salon.

Societatea „România Jună” ni-a trimis raportul seu pe anul administrativ dela 1 oct. 1883 până în 30 septembrie 1884. Din acesta aflăm că conducerea Societății a fost următoarea: a) Comitetul: În semestrul I. Stud. med. Iuliu T. Mera, president. Stud. med. Pompeiu German vice-president. Stud. jur. Stefan Petroviciu, secretar I. Stud. techn. Aurel Diacon, secretar II. Stud. techn. Aurel Cupșă, cassar. Stud. med. Emanuil Doctor, controlor. Stud. med. Iosif Turcu, bibliotecar. Stud. techn. Nicolau Macșm, econom. În semestrul II. Drd Emiliu Codru Dragușanul, president. Stud. jur. George Dobrin, vice-president. Stud. med. Enea Nicola, secretar I. Stud. med. Victor Roșca, secretar II. Stud. techn. Aurel Cupșă, cassar. Drd med. Andrei P. Monda, controlor. Stud. med. Iosif Turcu, bibliotecar. Stud. jur. Isidor Georgeviciu, econom. b) Comisia literară. În semestrul I. Drd Em. Codru Dragușanul, stud. med. Alesandru Popa, stud. med. Enea Nicola, stud. med. Victor Roșca, stud. med. Valeriu I. Telescu. În semestrul II. Stud. filos. Ilie Gherghel, stud. filos. Alesandru Tuducescu, stud. techn. Aurel Diacon, stud. med. Valeriu Telescu, stud. med. Alesandru Popa. c) Comisia revēțōre. În semestrul I. Drd med. Gavril Dobrean, stud. techn. Corneliu Roman, stud. jur. Valeriu Petco. În semestrul II. Drd med. Gavril Dobrean, stud. techn. Corneliu Roman, drd jur. Stefan Petroviciu. Din partea generală a raportului vedem, că anul acesta a fost foarte bun pentru societate, căci la fondul disponibil are 2117 fl. 79 cr., la cel neatacabil 7831 fl. 6 cr., ba a creat și un fond de rezervă în suma de 500 fl., cu totul este un plus de 2339 fl. 4 cr. Averea totală a Societății este 11,788 fl. 85 cr. Are 45 membrii onorari, 20 fondatori, 34 emeritați, 50 ordinari și 3 estraordinari. A ținut 8 ședințe ordinare, 4 estraordinare și una literară. Biblioteca: foi intrate 51; cărți, 1307 opuri în 877 volume și 682 broșure.

Conferințe literare. *La Sibiu* în duminică trecută a ținut prelegere publică dl profesor Dim. Comșa despre „cultura florilor în odaie”. — *La București* în duminică trecută dl Gr. Tocilescu vorbi în sala Ateului despre „Dacia supt Romani”. — *La Brașov* în joia trecută a vorbit dl I. C. Panțu despre Anton Pan, er dșora Elena Dimitriu a citit o navelă de Nicu Gane. — *La Arad* asemenea se țin conferințe literare; despre acele însă raportăm mai sus.

Un grozav cutremur de pământ a fost în Andalusia, care a făcut pagube mari în Jaen, Benagarie, Altaneteio, Neria și Malaga; fațada catedralei din Granada s'a așezat în chip neliniștit; cea mai mare parte a orașului Alhama s'a ruinat; 2000 de oameni au perit; catedrala din Sevilla și Giralda s'au stricat; jumătate din locuitorii din Albamela au perit.

Sciri scurte. „*Resboiul*” din București este oprit să intre în Ungaria, căci ministerul de comunicație i-a refuzat debitul poștal pe tot teritoriul coronei Sltui Ștefan. — *O mare fabrică* s'a inaugurat duminică trecută a București, fabrica de efecte militare și cismărie mecanică cu aburi a dlor M. Leon și M. T. Mandrea. — *Cholera în Franța și Italia* s'a stins cu totul, de aceea guvernul austriac a dispus să se sisteze măsurile de control la hotarele imperiului.

Poșta Redacțiunii.

Dnei V. M. in I. Ve mulțămim.
Drei S. Ch. in C. A doua se va publică.
Dlui G. B. in K. Nu se pot.
Dlui I. B. in O. Ve mulțămim pentru atențiune, dar vom păstră-o pentru noi.
Dlui V. B. in Bp. În nrul viitor
Dlui A. B. in B. Surprindere plăcută.
Tu — eu. Prosă rimată.
Dlui I. c. d. P. Ve vom scrie epistolă particulară.
Dnei C. D. S. Promisiunea ni-a făcut plăcere.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sër-bătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Duminica n. N. D., Evang. dela Mateiu c. 1, v. 5, a inv. 8.					
Duminică	23	4	Dece Mart. in Krit	7 50	4 20
Luni	24	5	Mart. Eugenia	7 49	4 22
Martți	25	6	(†) Nasc. D. Isus Cr.	7 49	4 23
Mercuri	26	7	(†) Sf. Nicodim	7 49	4 25
Joi	27	8	(†) Sf. Ștefan	7 48	4 26
Vineri	28	9	Știi 200,000 d. Nicod.	7 48	4 27
Sâmbetă	29	10	14,000 Prunci uciși	7 47	4 28

La incheierea anului 1884.

Cu numărul viitor „Familia” va incheia anul al doue-decile al existenței sale. Timp îndelungat acesta în condițiunile noastre literare. Astăzi „Familia” este una dintre cele mai vechi foi românesci.

Acesta probează, că foia noastră are deja o existență sigură; dar totodată arată, că este de prisos să dezvoltăm mai pe larg programa noastră cu asta ocaziune, când vinim să cerem spriginul publicului și pentru anul următor.

Organ al familiilor române culte din cōce de Carpați, „Familia” va tinde să îndeplinească din ce în ce mai bine această sarcină, oferind lecture la înălțimea literaturii noastre și făcând pe cronicarul mișcărilor noastre culturale.

Pe flamura ce ne va conduce în lucrarea noastră, drept programă putem să scriem un grup mare de scriitori, dintre cari etă câteva nume:

DD: V. Alecsandri, dr. A. P. Alexi, Theodor Alexi, Vinc. Babeș, I. G. Barițiu, Andrei Bârsean, I. Bian, N. A. Bogdan, V. R. Bocușcu, Al. Candiano-Popescu, Teodor Ceonțea, dr. George Crăinicean, Arone Densușian, Nic. Densușian, Petru Dulfu, Constanța de Dunca-Schian, Marcu Emilian, I. C. Frunză, Spinu Grăpescă, Petru V. Grigoriu, P. Ispirescu, Simeon Mangruca, S. Fl. Marian, dr. At. M. Marienescu, I. T. Mera, Veronica Micle, dr. Ioan Moga, V. B. Munteșcu, D. O. Olinescu, Virgil Oniță, M. Pompiliu, Matilda Poni, Ioan cav. de Puscariu, Iuliu I. Roșca, Ioan N. Roman, Carol Scrob, dr. Grig. Silași, Gr. Sima a lui Ion, Ioan Slavici, A. C. Șor, Maria Suci, G. D. Teodorescu, Ilie Trăila, Alesandru Tuducescu, dr. George Vuia, Iosif Vulcan, Duiliu Zamfirescu.

„Familia” va eși și în anul viitor odată pe săptămână, duminică, cu cuprins de 1½—2 cōce, căci la sërători mari și la alte ocaziuni extraordinare vom da suplimente.

Prețul de abonament rămâne cel însemnat în fruntea foii. Abonamentele se fac mai ușor și mai eștin prin mandate poștale, în România prin mandate poștale internaționale.

Abonații noștri sânt rugați a-și innoi de timpuriu abonamentele; cei ce în restimp de 10 zile nu ne vor răspunde prețul de abonament, vor primi dela noi ramburse poștale, căci cu abonamente neplătite regulat nici o foie seriōsă nu se pōte susține. Cei ce nu mai vor să fie abonați la foia noastră, sânt rugați a ne înștiința prin o cartă de corespundență, sêu să ne înapoieze numărul prim al anului viitor, ca să-i ștergem din registrul abonaților.

Favoruri pentru abonați. Abonații noștri își pot comandă la noi următoarele scrieri cu prețuri forte reduse: „Ranele Națiunii”, roman în 3 tomuri, de Iosif Vulcan, în loc de 3 fl. cu 1 fl.; „Novele”, de acelaș, în trei tomuri, în loc de 3 fl. cu 1 fl.; „Miresă pentru miresă”, comedie în 3 acte, de acelaș, în loc de 1 fl. cu 25 cr.; „De unde nu este rentōcere”, roman de Adrien Gabrielly, tradus de Tit Bud, în loc de 1 fl. cu 25 cr. Tote aceste scrieri, comandate de odată costă 2 fl.

Asemene se ofere și portretul dlui Ion Brătian, în loc de 1 fl. cu 35 cr.; portretul reginei României în costum național, în edițiune de lucș 50 cr., în edițiune populară 25 cr.

Tot la noi se mai află de vëndare următoarele scrieri: „Fara mea”, poesii de Iosif Vulcan, un volum, 15 cōce, edițiune de lucș, 3 fl., edițiune populară 1 fl.; „Dele Sate” novele și schițe de acelaș, prețul 70 cr.

În administrațiunea noastră se mai află de vëndare „Călindarul lui Păcala” pe 1885, prețul 40 cr.

Din scrierile: Sclavul Amurului, Poesii, Panteonul Roman, Banda-Manda, Cavalerii Noptii nu mai avem nici un esemplar.

Colectanții primesc dela 5 esemplare unul, al șesele, gratis.

Redacțiunea.

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.